ALFABETISCHE LIJSTEN VAN DE PARTIKELS IN DE OUDE TALEN

TEN DIENSTE VAN LEERLINGEN AAN GYMNASIA EN LYCEA, EXAMINANDI VOOR HET STAATSEXAMEN EN STUDENTEN IN DE KLASSIEKE LETTEREN

BEWERKT DOOR

Dr. J. BERLAGE

OUD-RECTOR VAN HET GYMNASIUM
TE DEVENTER

I

GRIEKSE PARTIKELS

P. NOORDHOFF N.V. – 1935 – GRONINGEN-BATAVIA

INLEIDING.

Langjarige onderwijspraktijk aan verschillende inrichtingen van voorbereidend H. O. heeft mij geleerd, dat tot de grootste struikelblokken voor de leerlingen in de beide oude talen de partikels behoren, omdat de veelal onvaste en schemerachtige kennis daarvan dikwijls tot aan het eind-examen toe het inzicht in de constructie der zinnen op bedenkelijke wijze belemmert, altans vertraagt. En als de leerling het besef heeft dat hij waarschijnlijk op een dwaalspoor verkeert, dan wordt hij in het opzoeken van de betekenissen van een of andere partikel in grammatika of woordenboek door de moeilijke vindbaarheid in de eerste, de lengte der artikelen in het laatste afgeschrikt. Natuurlijk worden in de les dikwijls min of meer gelijkluidende partikels, of de verschillende betekenissen van een zelfde partikel aangetekend, en dat blijft altijd een nuttig en lang niet onaangenaam werk, maar wij weten allen wel hoe fragmentarisch die aantekeningen moeten blijven omdat het dicteren anders veel te veel tijd kost, hoe ze vaak over verschillende schriften verspreid en daardoor moeilijk terug te vinden zijn, en dikwijls grote lacunes vertonen door ziekteverzuim of minder onschuldig verzuim. Ik heb daarom gemeend een alfabetische lijst van de Griekse en Latijnse partikels te moeten samenstellen ten dienste van leerlingen aan gymnasia en lycea, examinandi voor het staatsexamen, en allen die met hun studie van de oude talen nog niet klaar zijn; een lijst, die bij mijn weten nog niet bestaat, zeker niet uitvoerig en verduidelijkt door voorbeelden. Een en ander is nog al uitvoerig geworden, maar door de voorbeelden naast de betekenissen op verschillende pagina's te laten drukken, hoop ik door overzichtelijkheid het bezwaar van de uitvoerigheid grotendeels te hebben opgeheven; en deze laatste maakt de lijsten ook bruikbaar voor studenten in de oude talen aan de universiteiten. Wetenschappelijke pretenties hebben ze echter allerminst. Daarom geen uitleggingen, voor het goed verwerken waarvan de niet-studenten met hun vele en veelsoortige huiswerk werkelijk de tijd niet hebben, of altans niet nemen.

Van de praeposities en conjuncties is niet veel weggelaten, van de adverbia wel alle die regelmatig van hun adjectief zijn afgeleid, tenzij ze afwijkende betekenissen vertonen.

Wat de terminologie betreft, heb ik voor de zgn. aanvoegende wijs doorlopend de term *subjunctivus* gebruikt, afgekort tot subj. om de ver-

warring met conjunctie in de afkorting conj. te vermijden; men vindt, dus wel conj.(unctie) c.(um) subj.(unctivo). De gebruiker zal daar hopen wij, spoedig aan wennen.

In plaats van de Homerische vormen met H. aan te duiden, heb ik, omdat zovele daarvan ook bij andere dichters gebruikt worden, er de voorkeur aangegeven ze met *po.* (etisch) aan te duiden.

De minder belangrijke door kleinere druk aan te wijzen heb ik nagelaten, omdat het oordeel over de meerdere of mindere belangrijkheid zo verschillend kan zijn. Hier moet de leiding te hulp komen, zonder welke toch wel niemand, tenzij op meer gevorderde leeftijd, oude talen studeert.

Bij bijna alle partikels, en bijna al hun betekenissen zijn voorbeelden gevoegd, meestal aan de schrijvers zelven ontleend, natuurlijk uit de verschillende woordenboeken en grammatica's geput — comment fait on des livres? Avec d'autres livres — maar wel heel dikwijls in de schrijvers zelven gecontroleerd: oorspronkelijk had ik deze citaten tamelijk volledig gegeven, maar daar het geheel zodoende veel te uitvoerig en als boek veel te dik en te duur werd om verkoopbaar te zijn, heb ik er ontzettend in moeten kerven, zodat het mijn eigen hart ten bloede sneed. Men mist daardoor met groot verdriet in zoveel citaten tal van vertrouwde woorden en het metrum. Door dit bloedig bedrijf is echter wel winst verkregen voor de kortheid van het voorbeeld, wat voor de leerling weer van belang is, die bovendien zelf onder die verminking niet zo zal lijden.

Oorspronkelijk was het de bedoeling beide lijsten in één deeltje verenigd uit te geven. Om verschillende redenen verschijnen ze nu echter afzonderlijk: de Griekse het eerst; de Latijnse hopen wij spoedig te laten volgen. Wij hopen dat de leraren in de oude talen ze met sympathie zullen begroeten, en dat ze in gebruik genomen, ook bruikbaar zullen blijken. Voor kritiek van de zijde van mijn oud-collega's zal ik dankbaar zijn.

Ten slotte een woord van de hartelijkste dank aan mijn vriend Dr. P. de Koning, oud-conrector van het Lyceum te Enschede, die mijn handschrift niet alleen geheel heeft doorgelezen, maar met de grootste nauwkeurigheid heeft geannoteerd en mij ook in de correctie der proeven heeft bijgestaan, en van wiens vele op- en aanmerkingen ik een dankbaar gebruik heb gemaakt.

Deventer, J. BERLAGE.

GRIEKSE PARTIKELS.

A

ἄγαν adv. te zeer, in te hoge mate, te sterk.

ἄγε, ἄγετε, ἄγε δή: welaan, komaan

ἄγχι (-οῦ -οθι) comp. *ἆσσον* sup. *ἄγχιστον(α)* adv. nabij.

ἀεί Ion. en *po.* *αἰεί, αἰέν* altijd.

ἀ(ϝ)έκητι adv. *po.* tegen de wil van

αἰ conj. *po.* = *εἰ* zie ald. indien; *αἰ γάρ* utinam: dat toch, bij mogelijke en onmog. vervulling, c. opt. en c. inf.

αἴθε = *αἰ γάρ*, *po.* conj. c. opt. bij vervulbare, *ὤφε(ι)λον* bij onvervulbare wensen.

αἴκε conj. *po.* c. subj. = *ἐάν* ingeval, om te zien of.

(ϝ)ἅλις adv. in menigte, genoeg, ook c. gen.

αἶψα *po.* adv. snel.

ἀκέων, ἄκην adv. stil.

ἀλλά (N. Pl. v. *ἄλλος: ἄλλα)* conj. 1. maar. 2. b. d. Imperat: dan toch. 3. niettemin, toch. 4. zonder voorafgaande tegenstelling: *welnu*, ja, soms ook *maar*.

ἀλλὰ γάρ adv. maar immers, maar toch.

ἀλλὰ δή adv. maar, zal men zeggen; maar, niet waar?

ἀλλ' (ἤ) adv. dan, behalve, na ontkenningen.

ἄλλῃ adv. elders langs; op andere wijze, anders; elders heen.

ἄλλο τι ἤ vraagpart. is het anders dan? is het niet zo? niet? Lat. nonne.

ἄλλοθεν adv. van elders.

ἄλλοθι, ἀλλοῦ adv. elders.

ἄλλοσε adv. elders heen.

ἄλλοτε adv. op een andere tijd, *ἄλλοτε μὲν . . . ἄλλοτε δέ* nu . . . . dan.

ἄλλυδις adv. elders heen.

ἄλλως adv. 1. anders.
2. vergeefs, nodeloos, zo maar.

ἄλλως τε καί adv. (anders en *ook:*) vooral, te meer.

ἅμα adv. 1. te gelijk. 2. *ἅ.—καί* zowel als *ἅ.μεν—ἅ. δέ* deels — deels. 3. praep. c. dat.: samen met, na *ἕπεσθαι* onvertaald. 4. in tijdsbep. tegelijk met.

ἁμηγέπῃ adv. op een of andere wijze

ἀ(ά)μόθεν adv. van enig punt af.

ἁμόθεν γέ ποθεν adv. van waar af dan ook, op welke wijze dan ook.

ἄμυδις adv. te gelijk, te zamen.

A

μηδὲν ἄγαν (doe) niets in te hoge mate, te sterk.
ἄγε, ἵππους ζεύξατε: komaan, spant de paarden aan.
ἄγχι παρίστατο: hij kwam, dicht bij staan.
αἰὲν ἀριστεύειν = altijd de eerste zijn.
ἀ(ϝ)έκητι θεῶν tegen de wil van de goden.
αἶ γαρ δὴ οὕτως εἴη mocht dat toch zo zijn! αἶ γάρ (σε) παῖδά τ' ἐμὴν ἔχεμεν mocht je mijn kind hebben.
αἴθ' οὕτως φίλος Διὶ πατρὶ γένοιο moge vader Zeus zoveel van je houden. αἴθ' ὄφελες σὺ μὲν αὖθι ναίειν: kon je maar hier blijven wonen.
ἱερεύσεμεν αἴκε θεὸς ἐλεήσῃ; offeren om te zien of de godheid medelijden heeft.
Τρῳαὶ ἅλις Tr. vrouwen in menigte. ἅλις λόγων genoeg gepraat.
αἶψα μάλα: zeer snel.
ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ: zij werden stil en zwegen.
2. *ἀλλὰ μάχεσθε vecht dan toch.* 3. *ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον dan koestert hij toch later wrok.* 4. *ἔλεξεν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν μνήσθησομαι hij zeide: welnu, ik zal het eerst melding maken ....*
ἀλλ' οὐ γάρ πως ἔστιν maar dat gaat immers niet.
ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσομαι maar niet waar? ik zal dan tot ballingschap veroordeeld worden.
οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον op niets anders letten dan op het beste.
ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ dat mijn aandeel elders heen gaat.
ἄλλο τι ἢ ὁμολογοῦμεν; geven wij niet toe?

ἤδη με καὶ ἄλλοτε ῥῖψε hij heeft mij ook al eens een andere keer weggesmeten.
ἄλλυδις—ἄλλος de een hier — de ander daarheen.
καὶ ἄλλως ἐψιάεσθαι zich ook op andere wijs vermaken.
οὐκ ἄλλως πεπόνηται er is niet vergeefse moeite gedaan. ἢ ἄλλως ἕνεκα λόγου ἐλέγετο; of werd het zo maar beweerd, om wat te zeggen?
τό γε ἀληθες εἰπεῖν ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα ten minste de waarheid zeggen, vooral als men over de waarheid spreekt.
1. *ἅμα πάντες.* 2. *ἅ. πλέονες καὶ ἀρείονες zowel talrijker als sterker. ὅσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃς ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον ... samen met de Atriden. ἅμ' ἡμέρᾳ m. h. aanbreken v. d. dag.*

τῶν ἁμόθεν γε ... εἰπὲ καὶ ἡμῖν (α. 10).
πλήρωσιν ἑτοιμάζειν ἁ.γ.π vervulling verschaffen hoe dan ook.
ἄμυδις καλέσασα na bijeengeroepen te hebben.

ἀμφαδόν adv. openlijk.

ἀμφί adv. aan beide, aan alle kanten, i. h. rond.

Praep. I c. gen. 1. rondom. 2. overdr. om.
II c. dat. om, hoofdz. van lichaamsdelen.
III c. accus. om, in de omgeving, van plaats, zaak, getal, persoon; ook de persoon *met* de omgeving; de aanleiding tot daad.

ἄμφις 1. adv. verdeeld, gescheiden. 2. praep. = *ἀμφί.*

ἀμῶς γε πῶς adv. hoe dan ook.

ἄν (Hom. meestal *κε(ν)*) conj. *I. c. opt. potent.* zou, en zal wel.

II c. Indic.: *irreal.* de voorwaarde niet vervuld. 1. impf. voor h. tegenw. 2. aor. voor h. verled. zou, en zou hebben.

III. Met Inf. en part., als de vorige zinnen die constr. aannemen, doordat ze van een ww. afhankelijk worden.

IV c. Ind. zonder bijzin: alleen herhaalde handeling.

V. Na een *hoofdtijd* in de *hoofdzin*: in een bijzin met relat. pron. adv. of conj.: *ὅς ἄν, οὗ ἄν,* alwie, alwaar, *ἕως ἄν* tot dat, *πρὶν ἄν* voordat, *ἐπεάν* (Herod.) *ἐάν (εἰ ἄν) ὅταν (ὅτε ἄν) ἐπειδάν (ἐπειδὴ ἄν)* steeds *c. subj.* met *alg.* of *futur.* betekenis. Na een historische tijd i. d. hoofdzin **ἄν** weg, ww. i. d. *optat.*

ἄν conj. = *ἐάν;* verder afkorting uit *ἀνά* of *ἀνέστη.*

ἄνα voor *ἀνάστηθι* = (sta) op!

ἀνά adv. omhoog, maar vooral *praepos. c. gen.* en *dat.* in poëzie: op, bovenaan. in proza:
c. acc. 1. langs n. boven (opp. *κατά*).
2. in, over of door een ruimte, cf. op de grond (Syn.: *κατά*).
3. v. tijd: gedurende.
4. bij getallen: bij te gelijk, telkens.
5. naar, volgens.

ἄναντα adv. bergop.

ἄνδιχα adv. in tweeën.

ἀνέκαθεν adv. Ion. en *po.:* v. bovenaf, v. oudsher, oorspronkelijk.

ἄνευ oneig. praep. c. gen. zonder.

ἄνευθε(ν) 1. ver van, buiten om.
2. adv.: ver af.

ἀμφὶ πρόσωπα ἀπομόργνυ hij wies aan beide kanten zijn gezicht af.
ἀμφὶ δὲ κάπετον ἔλασσε er om heen trok hij een gracht.

I. 1 en 2. *μάχεσθαι ἀ. πίδακος vechten rondom en om h. bezit v. e. bron.*

II. *ἀμφ' ὤμοισιν ἔχει σάκος hij heeft z. schild om de schouders.*

III. *ἀμφ' ἅλα. οἱ ἀμφὶ Κῦρον: (Kuros en) de mannen om hem; τὰ ἀμφὶ τὸν πόλεμον alles omtrent de oorlog; ἀμφ' ἀγορὰν πλήθουσαν om volle marktlijd ἀμφὶ τετταράκοντα ἔτη om en om de 40 jaar; κλαίειν ἀμφί τινα om iem. huilen.*

ἄμφις φρονέειν verschillend denken; ἀ. ἔχειν gescheiden houden.

ἁ.γ.π. ἐκποδὼν ποιήσασθαι hoe dan ook uit d. weg ruimen.

I. *εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτάνοις αν: als ge dit mocht zeggen (zegt), zoudt ge u (zult ge u wel) vergissen; λέγοι ἄν τις men zou kunnen zeggen.*

II. *εἰ τοῦτο ἔλεγες, ἡμάρτανες ἄν als ge dat nu zeidet (maar ge zegt het niet) zoudt ge u vergissen.* 2. *εἰ . . . εἶπας, ἥμαρτες ἄν: als ge dat gezegd had, zoudt ge u vergist hebben.*

III. *φημί σε, εἰ τοῦτο λέγοις ἁμαρτάνειν ἄν ik beweer, dat als ge dat mocht zeggen . . .* potent. *φημί σε, εἰ τοῦτο ἔλεγες (εἶπας) ἁμαρτάνειν (ἁμαρτεῖν) ἄν . . . als ge dat zoudt zeggen (gezegd zoudt hebben (maar het gebeurt niet) ge u zoudt vergissen (vergist hebben).* irreal. *δεινὸς εἶ λέγειν, καίπερ εἰ τοῦτο λέγοις ἁμαρτάνων ἄν: ge zijt een knap spreker, hoewel ge u zoudt vergissen, als . . .* potent. *. . . καίπερ εἰ τοῦτο ἔλεγες (εἶπας) ἁμαρτάνων (ἁμαρτὼν)ἄν . . . als ge dat zeidet (gezegd hadt) (maar het gebeurt niet) . . .* irreal.

IV. *ἡμάρτανεν, ἥμαρτεν ἄν hij vergiste zich wel eens.*

V. *ὃς ἂν (alwie) τοῦτο λέγῃ ἁμαρτάνει*
οὗ ἂν (alwaar hij) ,, ,, ,,
ὅταν (wanneer hij) ,, ,, ,,
ἐὰν (indien) ,, ,, ἁμαρτήσεται zal hij zich vergissen.
ὃς τοῦτο λέγοι . . . ὅτε τοῦτο λέγοι—ἡμάρτανεν al wie . . . telkens als hij dat zei, vergiste hij zich.

ἂν δ' Ὀδυσεύς op rees Od.

ἀλλ' ἄνα: sta dan toch op.

ἀνὰ νηὸς op het schip; ἀνὰ σκήπτρῳ boven a. d. staf.

1. *ἀνὰ πόταμον πλεῖν; de rivier opvaren (κατά af).*
2. *ἀνὰ δῶμα: in de zaal; ἀ. στράτον door het kamp.*
3. *ἀ.πᾶσαν τὴν ἡμέραν: de gehele dag door.*
4. *ἀν' ἑκατον ἄνδρας: bij 100 man tegelijk.*
5. *ἀνὰ λόγον: n. evenredigheid (analogie) ἀνὰ κράτος uit alle macht.*

πολλὰ δ' ἄναντα ἦλθον, telkens gingen zij bergop.

ἡ δ' ἄνδιχα (κεφαλὴ) κεάσθη het hoofd spleet in tweeën.

ἐόντες ἀνέκαθεν Πύλιοι oorspronkelijk Pyliers zijnde.

ἄνευ θεοῦ zonder god(s hulp).

ἄνευθε πατρός ver van mijn vader; ἄν. ἐμέθεν buiten mij om.
οὐδέ . . . ἄν. ἔσαν en zij waren niet ver af.

ἄνεῳ(ω) adv. stil.

ἄντα 1. adv. uiterlijk, rechtuit.
2. *praep. c. gen.*: tegenover, in tegenwoordigheid van. 3 vóór.

ἄντην adv. tegenover, openlijk.
in εἴκελος ἄντην en derg. alleen versterking.

ἀντί praep. c. gen.: in plaats van, bij wijze van, in ruil voor.

ἀντίον en **ἀντία** adv. = ἄντα tegenover.

ἀντιβίην (**ον**) adv. in tegenweer.

ἀντικρύ(ς) adv. 1. tegenover, recht doorheen.
2. geheel en al, ronduit.

ἄνω adv. 1. omhoog.
2. i. h. binnenland, i. h. Noorden.
3. van tijd, vroeger.

ἄνωθεν adv. 1. v. boven af. 2. uit h. binnenland, 3. v. vroeger.

ἀπάνευθε(ν) = ἄνευθε(ν). ἀπανταχῆ—οῦ etc. = πανταχῆ—οῦ etc.

ἀπάτερθε(ν) adv. op. e. afstand; c. gen. ver van, zie ἄτερ.

ἀπό *praep. c. gen.: van* bij punt v. uitgang; bij beweging, handeling, bron (middel), afstamming, tijd.

uit en *tegen*, bij verwijdering.

ἀπόπρο(θι) adv. ver weg.

ἄπωθεν adv. van ver af.

ἄρα, **ἄρ᾽** en *po.*: **ἄρ ῥα ῥ᾽** adv. dus, nu dan, namelijk, dikwijls zó zwak, dat het onvertaald moet blijven.

van iets wat niet verwacht was: dus.
in vragen: toch.

ἆρα vraagpart. (Lat.: -ne), zonder uitdrukking van het verwachte antwoord.

ἆρ᾽ οὐ verwacht bevestigend antwoord: niet? (L. nonne).

ἆρα μή verwacht ontkennend antwoord: toch niet? (L. num).

(τὴν) ἀρχήν oorspronkelijk; ἀρχὴν οὔ i. h. geheel niet.

ἀτάρ conj. en, maar, toch, ofschoon.

ἅτε adv. 1. evenals, zoals. 2. bij appos., partic. en abl. absol. *daar, aangezien.*

τίπτ' ἀν. ἐγένεσθε: waarom zijt gij stil geworden?

1. *θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐῴκει leek in uiterlijk op de goden; ἄντα τιτύσκεσθαι recht vooruit mikken.*
   2. *ἄντα σέθεν.* 3. *ἄντα παρειάων vóór de wangen.*

ἄντην εἰσιδεῖν. ἄντην ἀγαπάζεμεν openlijk liefhebben.

ἀντὶ ἱκέταο bij wijze v. smekeling. ἀντὶ κασιγνήταο zo goed als e. broeder. ἀ.πολλῶν πόνων in ruil voor veel moeite; ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ oog om oog.

ἀντιβίην μάχεσασθαι

ἀ. μαχέσασθαι . ἀ δὲ δὶ ὤμου recht d. d. schouder heen.

ἀ. ἀπαράσσειν geheel afhouwen. ἀ. ἀποφάναι ronduit weigeren.

οἱ ἄνω θεοί de goden omhoog. οἱ ἄνω de levenden.
ὁ ἄνω βασιλεύς. τὰ ἄνω χωρία de streken i. h. Noorden.
οἱ ἄνω τοῦ γένους de vroegeren, de voorvaderen.

ἄνωθεν στρατιᾷ εἰςβεβληκότες die v. uit h. binnenland met een leger een inval hadden gedaan. οἱ ἄνωθεν de voorouders.

ἀπάτερθεν ὁμίλου ver van de menigte.

ἀπο ... ὑσμίνης πέμπειν van de strijd (weg)zenden. ἀφ' ἵππου μάχεσθαι van af een (te) paard strijden. ζῆν ἀπό τινος ergens van leven; οἱ ἀπό τινος iemands afstammelingen; ἀπὸ τούτου van dat ogenblik af, ἀφ' οὗ sedert; ἀπὸ θυμοῦ uit het hart, ἀπὸ δόξης tegen verwachting.

τυτθὸν ἀποπρὸ νεῶν = een eindje van de schepen weg.

ὥς φάτο· βῆ δ'ἄρ' Ὄνειρος ... en natuurlijk ging de Droomgod; ὥς ἄρα φωνήσας na dan zo gesproken te hebben; κλῆρος, ὃν ἄρ' ἤθελον αὐτοί, het lot dat ze namelijk zelf wilden. σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα: jij was dus niet zo (als ik dacht).
τίς ἄρα ῥύσεται; wie zal ons toch helpen?

ἆρ' οὖν μοι κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι is het voor mij dus het best uw leerling te worden?

ἆρ' οὖν οὐ παντὶ δῆλον; is het nu niet ieder duidelijk?

ἆρ' οὖν μὴ ἡμῖν ἐναντιώσεται; hij zal ons toch niet bestrijden?

τοῦ ἡλίου τ. ἀ. ἔκγονον oorspronkelijk een kind v. d. zon. οὐκ ἐνδέκομαι ἀρχήν ik neem het helemaal niet aan.

μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον in den wilde en niet n. behoren; ὃς τὸ πρίν ... ἀτὰρ τότε: die vroeger ... maar toen ... Ἕκτορ, ἀτάρ που ἔφης σῶς ἔσσεσθαι Hektor, je had toch, niet waar, gedacht veilig te zullen zijn? ἄταρ, γελοῖον μὲν δοκεῖ, ὅμως δέ ofschoon, ik vind het wel belachelijk, maar toch ...

1. *κτείνειν ἅτε πολεμίους doden als vijanden.* 2. *ἅτε Λέσβιος ὢν daar hij immers Lesbiër was; ἅτε τῶν ὁδῶν φυλασσομένων: daar de wegen bewaakt werden.*

ἄτερ praep. c. gen. afgezonderd van: buiten, zonder.

ἄτερθε = het voorafg.
ἀτέχνως adv. kunsteloos, zonder methode.
ἀτεχνῶς adv. (let op h. accentverschil) geheel en al, letterlijk.

ἀτρέμας adv. vast, rustig, onbewegelijk stil.

αὖ adv. 1. weder(om), weêr (in ontevreden stemming, als bij ons).

2. daarentegen, omgekeerd.
3. op zijn beurt (mijn beurt, etc.)

αὖθι adv. 1. ter plaatse, hier, daar. 2. terstond.

αὖθις (volgens sommigen *αὖτις*) 1. wederom, terug. 2. later.

αὔριον adv. morgen.
αὐτάρ conj. = *ἀτάρ*, maar iets sterker: daarentegen.
αὖτε = *αὖ*, adv. voor klinkers *αὖτ'*, voor sp. asp. *αὖθ'*, 1. *wederom*, eveneens. 2. daarentegen, weêr, v. zijn kant.

αὐτίκα adv. terstond, al, dadelijk.

αὖτις adv. Ion. = *αὖθις*.
αὐτόθεν 1. van de plaats zelf, juist daar vandaan.
2. dadelijk.
3. zonder omwegen.

αὐτόθι, αὐτοῦ adv. ter plaatse, hier daar.
αὔτως, *αὔτως* adv. 1. evenzo, onveranderd. 2. zo maar, zonder meer.

3. vergeefs.
ἄφαρ adv. 1. terstond. 2. daarna. 3. onophoudelijk. 4. ongetwijfeld.

ἄφνω adv. plotseling.
ἄχρι(ς) adv. 1. geheel en al. 2. c. gen. tot aan.
ἄψ adv. terug, wederom; **ἄψορρον** hetzelfde.

B

βάδην adv. stapvoets, gewone pas.: *θᾶττον ἢ β.* versnelde pas; *δρόμῳ* looppas.

ἄτερ ἄλλων afgezonderd v. d. anderen ἄτερ λαῶν zonder de manschappen: ἄτης ἄτερ zonder waan.

ἀτέχνως φίλους θηρᾶν zonder methode n. vrienden jagen.
ἀτεχνῶς ὀρφανοὶ διάξειν τὸν βίον letterlijk als wezen het leven te zullen doorbrengen.
ὀφθαλμοὶ δ' ἀτρέμας ἕστασαν. de ogen stonden onbewegelijk. ἀ. ἧσο zit stil.

1. *αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις dit weer een ander voorwendsel. τίς δὴ αὖ θεῶν συμφράσσατο βουλάς; wie v. d. goden heeft nu weer plannen met je beraamd.*
2. *οὕς τινας αὖ μεθίεντας ἴδοι wie hij daarentegen slap zag.*
3. *Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος ἄντιον ηὔδα op zijn beurt antwoordde haar Telemachos.*

1. *αὖθι μένων ter plaatse blijvend.* 2. *τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε zijn levenskracht werd terstond ontbonden.*

1. *δεύτερον αὖθις weer v. d. tweede maal, αὖθις ἐλεύσεται hij zal terugkeren.* 2. *μήδ' αὖθις γενήσεσθαι dat het niet later gebeuren zal.*

1. *Τρῶες δ' αὖθ' ἑτέρωθεν. De Tr. eveneens aan d. andere kant. ὄφρα μὴ αὖτε νεικείῃσι opdat hij (vader) niet opnieuw kijft.*
2. *ὁ γὰρ αὖτε ἀμείνων hij was weer sterker. Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν hem antwoordde v. zijn kant.*

αὐτίκα γάρ· ἄρχει διὰ τίν' ὁ Ζεὺς τῶν θεῶν want al dadelijk: door wien van de goden regeert Zeus?

1. *αὐτόθεν ἐκ Σαλαμῖνος juist daar v. Salamis.*
2. *αὐτόθεν τοῖς τοιούτοις τῶν ἔργων ἐπιτίθεσθαι: dadelijk zulke dingen aan te pakken.*
3. *καί μοι λέγετε αὐτόθεν zegt mij zonder omwegen.*

κείσεαι αὔτως gij zult er evenzo liggen (als nu). κτενέει δέ με αὔτως ὥς τε γυναῖκα ... zo maar, als een vrouw. ἀλλὰ καὶ αὔτως ἄντιον εἶμ' αὐτῶν, maar ik zal hem zo zonder meer tegemoet gaan. πῆλ' αὔτως κόλον δόρυ ... zwaaide te vergeefs z. stompe lans.

3. *ἄφαρ τάθη δρόμος onophoudelijk strekte zich de wedloop uit.*
4. *ἄφαρ δέ τε χεῖρες ἀμυνέμεν εἰσὶ καὶ ἡμῖν ongetwijfeld hebben ook wij armen ter verdediging.*

ἀ. ἀπαλοιᾶν geheel verpletteren. ἀ. τῆς τελευτῆς tot aan het einde.
ἄψ ἐκλίνθη dook terug; ἄψ ἀρέσαι weer goed maken.

Γ

γάρ conj. 1. *want,* namelijk, immers, de reden v. h. voorafgaande; vooral bij Herod. ook v. h. volgende: daar, aangezien.

2. in vraagzinnen, met ongeduld: *toch, toch wel?*

γε encl. conj. 1. vooral, *altans, ten minste.* 2. wel (is waar). 3. ja zeker (vooral bij de tragici). *γε* is soms zo zwak dat het niet vertaald kan worden.

γ' οὖν, γοῦν conj. *altans*: versterkt *γε.*

γνύξ adv. met gebogen knieën, in de knieën.

Δ

δαί adv. nu toch; in verbaasde en geërgerde vragen.

δέ conj. altijd op de 2de plaats. 1. meestal = *en* of *maar*; zeer dikwijls na *μέν* in een eerste zinsdeel, dat onvertaald blijft of = *wel is waar.*

in de apodosis bij Homerus: *want.*

δέ γε conj. integendeel.

δ' οὖν adv. in elk geval.

δεῦρο adv. hierheen.

δή (= *ἤδη*) (ongeduld) adv. 1. reeds, al, dan nu, toch.
2. in bevel en verzoek: toch.
3. in wens: toch.
4. in e. vraag: toch.
5. immers.
6. natuurlijk.

7. **εἰ δή** conj. wanneer, of werkelijk.

δ(Ϝ)ηθά, δ(Ϝ)ήν, δ(Ϝ)ηρόν *po.* adv. lang, lange tijd.

δῆθεν adv. namelijk, wel te verstaan, meestal ironisch.

δήκοτε adv. Herod. = *δήποτε.*

δηλαδή adv. natuurlijk, moet men weten, vaak ironisch.

δῆλον ὅτι, *δηλονότι* adv. natuurlijk, blijkbaar.

δήποτε adv. dan toch, dan ook.

δήπου en **δή που** adv. zeker wel, met de ontkenning: toch zeker niet.

δήπουθεν adv. = *δήπου.*

δῆτα adv. = *δή,* maar met iets meer nadruk: toch wel.

διά adv. 1. afzonderlijk, uiteen 2. doorheen.

Γ

1. *ἀνακαλέσασθαι τοὺς παῖδας (εἶναι γὰρ αὐτῷ δύο) . . . hij had er nl. 2; ἀλλ', αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιεῖν . . . maar, daar hij hun handelwijze belachelijk vond . . .*
2. *τίς γάρ σε ἄγγελον ἧκεν; wie heeft u toch als bode gezonden?*

1. *ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχεαι, maar nu vooral steekt gij in narigheden; ὥς γ' ἐμοὶ ἔδοξε zoals mij altans voorkwam.* 2. *οὐκ ἰατρός γε ὤν schoon ik wel geen dokter ben.* 3. *ἦ καὶ ξυνίης ἃ φής; ταύτην γ' ἰδών begrijp je wel wat je zegt? Ja zeker, dat ik haar gezien heb.*

κατὰ γοῦν τὴν ἐμὴν δόξαν: naar mijn mening ten minste.

γνὺξ δ' ἔριπ': hij viel in de knieën.

Δ

τί δαί wat nu toch.

ὀλέκοντο δὲ λαοί en de mannen stierven. μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν· ·αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι en hij verzocht hem te ontbieden, maar zelf zeide hij niet te zullen komen. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος πάρων ἐτύγχανε . . . Κῦρον δέ de oudste was juist aanwezig . . . maar Kuros . . . ὁ δ' ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρᾳ δὲ τῶν στρ. . . . hij wilde wel is waar niet gaan, maar buiten de soldaten om . . . .

Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή want Zeus' plan werd vervuld.

αἱρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς maar in elk geval zal ik jullie kiezen.

οὐ Τρώων ἕνεκ' ἤλυθον δεῦρο ik ben niet om de Trojanen hierheen gekomen.

1. *καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε en hij heeft al veel kwaad gedaan.*
2. *κέκλυτε δὴ νῦν hoort nu toch. ἀγὲ δή· ἴθι δή.*
3. *αἲ γὰρ δὴ οὕτως εἴη: dat het toch zo moge zijn.*
4. *πῇ δή τοι φρένες οἴχοντ' waar is toch je verstand gebleven?*
5. *μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν . . . het woord dat nu immers vervuld is.*
6. *ἐπεὶ δ' ὑμεῖς οὐ βούλεσθε . . . ἀναγκὴ δή μοι . . . maar daar jullie niet wilt . . . moet ik natuurlijk wel . . . .*
7. *εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο εἲς of je werkelijk een zoon v. hem bent.*

οὐ δὲ δὴν ἔεν en hij leefde ook niet lang

ὡς κατασκόπους δῆθεν ἔοντας wel te verstaan als spionnen.

προφάσιος δὲ τῆσδε δηλαδὴ (εἵνεκεν) natuurlijk om dit voorwendsel.

δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις jij zult me natuurlijk nader inlichten.

τί δήποτε; waarom dan toch? ὅστις δήποτε wie dan ook.

σοφωτάτῳ ἐνέτυχον δήπου τῶν γε νῦν ik heb zeker wel den wijste, altans van de mensen van nu, ontmoet.

οἶκτρον δῆτα: dat is natuurlijk beklagenswaardig. ἀπόλοιο δῆτ', ὦ πόλεμε loop dan toch naar de bliksem, oorlog.

διὰ δ' ἔτρεσαν stoven uiteén; διὰ δ' ἔπτατο vloog er doorheen.

praep. I c. gen. 1. door — heen (er uit).
2. door, v. plaats en tijd. 3. in e. zekere toestand.
4. na.
5. door middel van.

II c. acc. 1. door, v. plaats *po.* 2. van tijd: in, gedurende. 3. door middel, toedoen van. 4. om, ter wille van.

διίνδιχα *po.* adv. in tweeën, naar twee kanten.

διὰ πρό adv. *po.* door en door; door heen.
διαῤῥήδην adv. uitdrukkelijk, duidelijk.
διέκ-ἐξ adv. *po.* door naar buiten.
διὸ = *δι' ὅ* waarom, en daarom.
διότι = *δὶ ὅτι* waarom, in afh. vragen.
= *διὰ τοῦτο ὅτι* daarom dat, omdat, *dat.*
δίχα adv. 1. in tweeën. 2. c. gen. afgescheiden, verwijderd van.

διχῇ, **διχθά** adv. = *δίχα.*

E

ἔα interj., uitroep v. verbazing: hé!
ἐάν (= *εἰ* + *ἄν*) ook in de vormen *ἄν* en *ἤν* steeds met de *subj.* 1. indien, voor het geval dat.
2. (om te zien) of.
3. in afh. vragen: of.
4. bij lateren, bv. i. h. N. T. = *ἄν.*
ἔγγυθεν adv. 1. van nabij; nabij. 2. v. tijd: aanstaande.

ἔγγυς adv. 1. nabij; in de buurt; c. gen. dichtbij. 2. v. tijd: aanstaande, 3. v. getallen: bijna. 4. van gelijkenis: nabij.

εἰ 1. conj. v. wens: och of, och dat.
2. ,, v. aansporing: welaan.
3. ,, v. voorwaarde c. ind.: als, indien, (realis.)

4. conj.: *als*; *c. opt.* als potent, in de hoofdzin *ἄν*, zie aldaar.

5. na hist. tijd i. d. hoofdz. *zonder ἄν, met opt.: telkens als.*

6. conj. *als* c. Ind. Imperf. en aor. als *ir*realis, zie verder bij **ἄν**.

7. in afh. vraag: of, om te zien of, met de 3 wijzen.

8. of, na ww. v. verwondering: benieuwd zijn.

I. 1. *διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε ging door het schild heen.*
2. *διὰ πυρὸς ἰέναι· διὰ πάσης τῆς νυκτός,* 3. *δι' ὀργῆς ἔχειν boos zijn,*
4. *διὰ χρόνου na een tijd; διὰ τρίτου ἔτους om de drie jaar,* 5. *δι' ἑρμηνέως door middel v. e. tolk. δι' ἑαυτοῦ door m. v. of op zich zelf.*

II. 1. *διά τ' ἄγκεα etc. door kloven.* 2. *διὰ νύκτα gedurende de nacht.* 3. *διὰ τοὺς θεοὺς ἐσώθην door toedoen v. d. goden ben ik gered.* 4. *διὰ τὸν πόλεμον ter wille v. d. oorlog. διὰ τί waarom? δι' ἡμᾶς om onzentwil.*

δ. μερμήριξε hij overlegde naar twee kanten. σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε hij heeft u een v. beiden gegeven.

ὀφθαλμοῖο διαπρὸ ἦλθεν kwam helemaal door h. oog heen.

διαρρ. εἴρηται er is uitdrukkelijk gezegd.

διὸ ἐξήλασέ μιν, en daarom verdreef hij hem.

διότι οὔτε ἀνέκλαυσας, waarom ge niet luid gejammerd hebt. διότι ἐκ τῶν βαρβάρου ἥκει εὑρίσκω . . . dat ze van de barbaren komen bevind ik . . .

1. *δίχα δέδασται in tweeën verdeeld,* 2. *δίχα ἥνδανε βουλή een verschillend plan. ἀνθρώπων δίχα afgezonderd v. d. mensen.*

E

ἔα, τί χρῆμα; hé, wat is dat?

1. *ἐὰν δὲ μὴ διδῷ en voor het geval dat hij ze niet geeft . . . .*

2. *πειράσομαι ἐὰν δυνῶμαι ik zal proberen of ik kan.*
3. *σκόπει δὴ ἐὰν συνδόκῃ zie nu wel of je het eens bent.*
4. *ὃς ἐὰν οὖν . . . al wie dus . . . .*

ἐγγ. ἐλθών nabij (eigenl. van nabij) komende. ἐγγ. εἰσίν zij wonen in de buurt.

ἔγγυς ὄντες, ἔγγυς ὁδοῖο 2. *ὁ μὲν ἀγὼν ἔγγυς de strijd is aanstaande; ἔγγυς μυρίων bijna 10000.* 4. *ἔγγυς φαίνονται τυφλῶν ze komen blinden nabij.*

1. *εἴ μοι γένοιτο πάρθενος och dat ik een meisje had!*
2. *εἰ δ' ἄγε welaan, komaan.*
3. *εἰ ἔλυε τὰς σπονδάς, ἔχει τὴν δίκην als hij het verdrag verbroken heeft, dan heeft hij nu zijn verdiende loon.*
4. *εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτάνοις ἄν als je dat zou zeggen (zeide), zou je je kunnen vergissen.*
5. *εἰ λέγοιεν, ἡμάρτανον (telkens) als ze dat zeiden, vergisten zij zich.*
6. *εἰ ἔλεγεν (εἶπεν), ἡμάρτανεν (ἥμαρτεν) ἄν als hij dat zeide, (gezegd had) zou hij zich vergissen (vergist hebben) (maar hij zei het niet, en had het niet gezegd).*
7. *οὐκ οἶδ', εἰ θεός ἐστιν ik weet niet of het een god is, ἐκάλεσα ἐκείνους, εἰ βούλοιντο συμμαχίαν ποιήσασθαι . . . om te zien of ze een bondgenootschap wilden sluiten.*
8. *θαυμάζω δὲ, εἴ ἐστιν ἀληθέα ik ben benieuwd of het waar is.*

εἰ γάρ och dat, met opt. in vervulb., ind. in onvervulb. wensen.
εἰ δὲ μή conj. maar zo niet . . .
εἰ καὶ concess. conj. indien ook al.
εἰ μή condit. conj., indien niet, behalve.
εἰ μὲν δή condit. conj., als dan werkelijk.
εἶα komaan, vooruit.
εἶεν adv. als afsluiting: best, het zij zo.
εἶθαρ adv. *po.* terstond.
εἰν(ί) = ἐν. *po.*
εἴθε = εἰ γάρ, zie aldaar; och dat!

εἰκῇ, εἰκῆ adv. op goed geluk, zó maar.
εἰκότως adv. begrijpelijkerwijs, natuurlijkerwijs.
εἵνεκα(κεν) = ἕνεκα.
εἷος conj. zolang als, totdat, zie: ἕως.
εἴπερ conj. indien werkelijk tenminste, daar immers (L. siquidem).
εἴπερ τις ἄλλος zo iemand.

εἰς, ἐς (Ion. en oud-Att.) adv. (zeldz.) n. binnen, in, naar.
praep. c. acc. 1. naar, in (beweging), voor.

2. overdr. in, tot.
3. tegen en jegens.

4. v. tijd: tot.
5. bij getallen: ongeveer, tegen.
6. van doel: tot, voor.
7. wat betreft, in.

εἰσόκε(ν) conj. = ἕως ἄν c. subj. 1. totdat. 2. zo lang als.

εἴσω, ἔσω adv. 1. naar binnen; vaak c. gen.
2. binnen, ook c. gen.
εἶτα adv. 1. daarna, vervolgens. 2. in vragen: en dan nog?
εἴτε... εἴτε conj., 1. hetzij . . . hetzij. 2. of — of.

εἵως *po.* = ἕως, zo lang als, totdat.
ἐκ, voor voc. **ἐξ** adv. uit.
Praep. c. gen. 1. uit. 2. aan (e. kant.) ook bij ww. v. hangen en knopen.
3. van overgang en oorsprong: van, uit, ten gevolge van.

4. bij passiva = ὑπό, door.
5. in overeenstemming met.

εἰ γὰρ γένοιτο kon dat eens gebeuren! εἰ γάρ με εἶχες had je me maar!
πεῖσαι μάλιστα . . . εἰ δὲ μή . . . bij voorkeur overreden, maar zo niet . . .

ἀλλ' εἶα δὴ σκεψώμεθα, maar komaan, laat eens kijken.
εἶεν, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων welnu, jij bent hiervan op de hoogte.

εἴθ' ὣς ἡβάοιμι och was ik maar zo jong (als vroeger). εἴθε σοι τότε συνεγενόμην och, was ik toen bij je geweest.
εἰκῇ κράτιστον ζῆν: het best is op goed geluk te leven.
οὐδὲ αὐτὸς συνίημι· εἰκότως γε ik begrijp het zelf ook niet; neen natuurlijk niet.

εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς = indien hij ten minste werkelijk (of: daar hij immers) een zoon is v. D. en P. Λαΐου ἦν, εἰ. τ. ἀ. πιστὸς ἀνήρ. zo iemand, dan was hij een trouwe dienaar v. L.
ἐς δ' ἑκατόμβην ἔβησε de hekatombe bracht hij er in.
1. *εἰς τοὺς βαρβάρους (naar). εἰς τὴν οἰκίαν het huis in. εἰς Ἅιδου (οἰκίαν) εἰς ἐμαυτοῦ mijn huis in. εἰς τὸν δῆμον παρελθεῖν voor het volk optreden.*
   2. *εἰς ὕπνον πεσεῖν. ἐς τόδε τόλμης tot zo'n graad v. brutaliteit.*
   3. *εἰς τὴν Ἀττικὴν στρατεύειν tegen A. optrekken. εὐσεβεῖν εἴς τινα piëteit jegens iem. koesteren.*
   4. *εἰς γῆρας tot op hoge leeftijd.*
   5. *εἰς τοὺς ἕκατον tegen de honderd.*
   6. *εἰς κέρδος voor winst; ἐς δύναμιν naar vermogen.*
   7. *εὐδοκιμώτατος εἰς σοφίαν beroemd in wijsheid.*

1. *εἰςόκεν ἔλθῃς totdat je komt. εἰσόκεν ἀϋτμὴ μένῃ zolang de adem blijft.*
1. *ὁ δ' εἴσω δώματος ᾔει. 2. ἦν εἴσω τῶν ὀρῶν binnen de bergen.*
1. *πρῶτον . . . εἶτα: eerst, vervolgens, 2. εἶτα τί τοῦτο; wat zou dat nog?*

1. *εἴτε οὖν δικαίως, εἴτε μή hetzij dan terecht, hetzij niet. 2. εἴτε ὀρθῶς λογίζομαι, εἴτε καὶ μή of ik juist redeneer of wel niet.*

ἐξ ἀπίης γαίης uit e. vreemd land. 2. ἐκ δεξιᾶς aan de rechterkant. ἀνάπτεσθαι ἐκ τ. aan iets vastknopen. ἐκ πασσαλόφι κατεκρέμασεν hij hing op aan een knop.
3. *ἐλεύθερος ἐκ δούλου γεγ. van slaaf vrij geworden. ἐκ θυμοῦ van harte. τιμὴ ἐκ Διός koningschap van de kant v. Zeus.*
4. *ἐκ (door) βασιλέως δεδομένος. ἐκ βίας = βίᾳ.*
5. *αἱ ἐκ τῶν νόμων ζημίαι de straffen volgens de wet.*

6. v. tijd: na.

(ϝ)ἕκαθεν adv. van ver, veraf.

(ϝ)ἕκας adv. ver af; c. gen. ver van. comp. en sup.: ἑκαστέρω en — τάτω.

(ϝ)ἑκάστοθι adv.: aan elke kant.

(ϝ)ἑκάστοτε adv. telkens, steeds.

(ϝ)ἑκάτερθε(ν) adv. *po.*, van of aan beide kanten.

(ϝ)ἕκατι = ἕκητι adv. c. gen. volgens de wil van, om.

ἐκεῖ(θι) adv. daar, ginds; soms: daarheen.

ἐκεῖθεν adv. vandaar.

ἐκείνῃ adv. daarlangs, daar, op die manier.

ἐκεῖσε adv. daarheen, gindsheen.

(ϝ)ἕκητι *po.*, adv. c. gen. volgens d. wil van, om.

ἐκποδών adv. uit de voeten, weg.

ἔκτοθεν *po.*, adv. v. buiten af.

ἔκτοθι *po.* adv. buiten.

ἐκτός adv. (niet te verwarren met ἕκτος, zesde). 1. buiten, behalve. 2. v. tijd; voorbij, verder dan.

ἔκτοσθε(ν) adv. = ἐκτός.

ἑλληνιστί adv. op zijn Grieks, i. h. Grieks.

ἔμβραχυ adv. i. h. kort, in één woord.

ἔμπης adv. 1. gelijkelijk. 2. toch, niettemin.

ἔναντα *po.* adv. voor ogen, tegenover, ook met gen.

ἔνδοθε(ν) adv. v. binnen uit, binnen.

ἔνδοθι *po.* adv. binnen.

ἔνδον adv. binnen, in huis.

ἕ(εἵ)νεκα en **ἕ(εἵ)νεκεν** praep. c. gen.: om, ter wille v., wat betreft.

ἔνερθε(ν) adv. beneden, onder.

ἔνθα 1. adv. demonstr.: daar, hier, daarheen, ἔ. καὶ ἔ. heen en weer. 2. relat. waar, waarheen. 3. v. tijd: bij die gelegenheid, toen.

ἐνθάδε adv. demonstr. 1. hier, daar. 2. hierheen, daarheen.

ἔνθαπερ adv. rel. precies waar, of waarheen.

ἐνθαῦτα adv. Ion. = ἐνταῦθα.

ἔνθεν adv. demonstr. 1. van hier, vandaar ἔνθεν καὶ ἔνθεν v. beide kanten. 2. v. tijd: daarna; 3. relat., vanwaar.

ἔνθενδε adv. dem. 1. van hier uit, van daar uit. 2. v. tijd: van nu af, hierna.

ἐνθεῦτεν Ion. adv. = ἐντεῦθεν.

6. *ἐκ τούτου daarna. ἐξ οὗ sedert.*

ἕκας Ἄργεος ver van Argos.

κέρδους ἕκατι om winst. οἱ ἐκεῖ: die daarginds, nl. in de onderwereld, ἡμεῖς ἐκεῖ πλώομεν: wij varen daarheen.

Διός τε ἕκητι volgens de genade v. Z.

ἐκπ. χωρεῖσθαι uit d. weg gaan; ἐ. ποιεῖσθαι: uit d. weg ruimen. als tegenstelling ἐμποδών (onlogisch gevormd) in de weg.

1. *ἐκτὸς αἰτίας = buiten schuld; ἐκτὸς ὀλίγων behalve enkelen* 2. *ἐκτὸς πέντε ἡμερέων voorbij de vijf dagen.*

1. *ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ οὐρανόν gelijkelijk naar de aarde en n. d. hemel,* 2. *νῦν δὲ χρὴ τέτλαμεν ἔμπης: je moet het nu toch maar dulden.*

μάχεσθαι ἕ. κούρης om het meisje vechten; meestal achter z. casus τοῦ ἕνεκα; waarom? εἵ. τε χρημάτων ἄρξεις ἁπάσης Ἑλλάδος: wat het geld betreft; voor zover v. h. geld afhangt....

οἱ ἔνερθε θεοί de onderaardse goden.

1. *ὣς ὁ μὲν ἔνθ᾽ ἀπόλωλε zo is hij daar omgekomen.*

3. *ἔνθα δὴ μέρος τι ἦν θεάσασθαι: toen kon men dan een staaltje zien.*

3. *ἐν κλισμῷ, ἔνθεν ἀνέστη in de stoel vanwaar hij was opgestaan.*

ἐνί *po.* = ἐν, ἔνι = ἔνεστι in zijn, mogelijk zijn.

ἐνίοτε adv. = ἔστιν ὅτε somtijds.

ἐνταῦθα adv. dem.: 1. hier, daar, 2. hierheen, daarheen, 3. v. tijd: toen (adv.), op dit punt.

ἐνταυθοῖ adv. hierheen, daarheen.

ἐντεῦθεν adv. dem. 1. vandaar, vanhier, 2. v. tijd: van nu af.

ἔντος adv. van binnen, binnen, ook met gen.

ἔντοθεν *po.* en ἔντοσθε(ν) adv. = het voorafgaande.

ἐξαίφνης en **ἐξαπίνης** adv. plotseling, onverwachts.

ἐξαῦτις adv. opnieuw.

ἑξείης en ἑξῆς adv. op een rij, op de rij: ook c. gen.: volgend op.

ἐξόπι(σ)θε(ν) adv. van achteren: c. gen. achter.

ἐξοπίσω adv. = het voorafgaande, en v. tijd: voor later, in de toekomst.

ἔξοχα adv. *po.* biezonder, buitengewoon.

ἔξω adv. 1. buiten, ook met d. gen.: behalve.

2. v. tijd: voorbij.

ἔξωθεν adv. van buiten af; buiten, onbekend met.

ἐπάν, **ἐπήν**, **ἐπεάν** (Her.) conj., na hoofdtijd c. subj., na histor. tijd c. optat.: *zodra.*

ἐπεί I conj. v. tijd, 1. nadat, toen, sedert.

2. na een hoofdtijd met κε, of ἄν en subj., wanneer, als; met πρῶτα en τάχιστα zodra.
3. na een histor. tijd c. opt.: (telkens) als, wanneer.

II. conj. v. reden: daar, aangezien, omdat.

want, zelfstandig, buiten het zinsverband, bv. vóór een imperativus of een vraag.
Voor de betekenis: ofschoon, hoewel, zie addenda.

ἐπειδάν = ἐπειδή + ἄν conj., na een hoofdtijd c. subj.

ἐπειδή en **ἐπεὶ δή** 1. conj. v. tijd = ἐπεί toen, nadat, sedert, met Ind. met de opt. om herhaling uit te drukken; en bij Hom. met subj.
2. conj. v. reden: daar, aangezien, omdat.

ἐπειδήπερ conj. versterkt ἐπειδή, daar nu immers.

ἐπειή conj. *po.* daar toch.

ἔπειτα adv. daarna, dan, vervolgens (dus *niet* subordinerend als ἐπεί)

dus

ὡς ἔνι ἥδιστα γίγνεται het gaat zo prettig mogelijk.

3. *ἐνταῦθα τῆς ἡλικίας: op dat punt v. d. mensenleeftijd.*

τείχεος ἔντος binnen de muur.

πῦρ ὄρμενον ἐξαίφνης = een plotseling opgelaaid vuur.

φῶκαι ἕξης εὐνάζοντο de robben legden zich op e. rij.
τὰ τούτων ἕξης: wat daarop volgt.

εἰς τὸ ἐξόπισθεν = terug.

σοὶ δ' ἔστι καὶ ἐξοπίσω τίσις voor u is later nog wraak mogelijk.

ἔξοχ' ἄριστοι verreweg de besten. ἔξοχα πάντων boven allen.

1. *ἡ ἔξω στηλέων θάλασσα de zee buiten de zuilen van Heracles.*
   οὐδένι ἀνδρὶ συνέμιξα ἔξω σεῦ . . . behalve met u.
2. *ἔξω μέσων νυκτῶν middernacht voorbij.*

συμφορᾶς γὰρ ἂν ἔξωθεν εἴην: dan zou ik buiten de ramp staan.

ἐπὴν δαΐδας παραθοῖτο, νύκτας ἀλλύεσκεν 's nachts rafelde ze het uit zodra ze er fakkels bij geplaatst had: ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὸν βοῦν zodra ze het rund gevild hebben.

I. 1. *ἐπεὶ Τροίης πτολίεθρον ἔπερσεν toen hij de stad Tr. had ingenomen.*
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστι στράτος: sedert het leger weg is.

2. *ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ὄστεα θυμός zodra het leven het blanke gebeente heeft verlaten.*

3. *ἐπεί τις διώκοι, προδραμόντες ἕστασαν als men ze vervolgde, liepen ze vooruit, en stonden (dan) stil.*

II. *ἐπεὶ δ' ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι . . . maar daar jullie niet mee wilt optrekken.*

ἐπεί, φέρ' εἰπέ want, vertel me nu eens. ἐπεί, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής; want, wanneer ben jij nu een betrouwbaar wichelaar (gebleken)?

ἐπειδὰν διαπράξωμαι, ἥξω als ik klaar ben zal ik terugkomen.

1. *αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόν γε λίπῃ ψυχή maar wanneer hem zijn leven verlaten heeft. ἐπειδή τι ἐμφάγοιεν telkens als ze iets gegeten hadden.* 2. *ἐπειδὴ ταῦτά μ' ἀνέμνησας: daar je me daaraan herinnerd hebt.*

πρῶτον μὲν — ἔπειτα δέ. ὅταν τις ἁλοὺς ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλῃ, als iemand, nadat hij betrapt is, dit daarna nog wil ophemelen.
ἐπεὶ ἄρα δὴ ἔπειτα πόλινδ' ἰέναι μενεαίνεις daar je dan dus naar de stad verlangt te gaan.

ἐπείτε *conj.* bij Herod. = ἐπεί toen, sedert, daar.

ἔπειτεν *adv.* bij Herod. = ἔπειτα, daarna, dan, vervolgens.

ἐπεξῆς Herod. = ἑφεξῆς.

ἐπήν zie ἐπάν.

ἐπί adv. (zeldzaam) daarbij.

Praep. I. c. gen. 1. bovenop, bij.
2. in tegenwoordigheid, ten overstaan van.

3. op, bij vb. van beweging; in de richting van.
4. met betrekking tot, (genoemd worden) naar.

5. naar aanleiding van, bij.

6. aan het hoofd van, over.
7. van tijd: gedurende, tijdens.
8. bij getallen: in.

II. c. Dativo. 1. v. rust: op, bij, ook v. beweging.

2. met vijand. bedoeling.
3. bij, bovenop.
4. van aanleiding en oorzaak, met het oog op, om, ter ere van.

5. van tijd; bij, na.
6. aan het hoofd van (evenals met d. gen.).
7. ἐπί τινι εἶναι in iemands macht zijn.
8. van voorwaarde.

III. c. Acc. bij vb. van beweging. 1. op. 2. naar, met vijandige bedoelingen: op af.

3. bij verspreiding over ruimte en tijd: over.

4. van doel.

ἔπι, behalve in *anastrophe* (plaatsing achter het subst.) = ἔπεστιν is bij, staat te wachten.

ἐπίπαν adv. vaak ὡς ἐ.: i. h. alg., gewoonlijk.

ἐπιπολῆς adv. a. d. oppervlakte, bovenop.

ἐπίπροσθε(ν) adv. naar voren, vooraan, ook c. gen.: i. d. weg.

ἐπιτηδές adv. 1. voldoende. 2. zorgvuldig. 3. met opzet.

ἔστε conj. 1. c. ind.: totdat.
2. met betr. op de toekomst met ἄν c. subj.: totdat, zolang als.

πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες en daarbij ook grijze moeders.

I. 1. *ἐπὶ χθόνος op de grond. ἐπὶ τῶν πηγῶν πλύνοι bij de bronnen wasbakken. κατηγορεῖν ἐπὶ τοῦ βασιλέως ten overstaan v. d. koning. ἐφ' ἑαυτῶν: op zich zelf, op eigen kracht.*

3. *ἐφ' ἵππων βάντες. ὁδὸς ἡ ἐπὶ Καρίας φέρουσα.*

4. *ἐπὶ τοῦ οἰκιστέω Θήρη ἡ ἐπωνυμία ἐγένετο naar den kolonisator kreeg het (eiland) de naam Thera.*

5. *οἱ ἐφ' ἑκάστης μαντείας προφαινόμενοι θεοί de bij elk orakel verschijnende goden.*

6. *ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν de man die a. h. hoofd d. zwaargewapenden stond.*

7. *ἐπ' εἰρήνης. ἐπὶ Κρόνου: οἱ ἐφ' ἡμῶν onze tijdgenoten.*

8. *ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι τὰς ναῦς vier achter elkaar.*

II. 1. *ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπὶ χθονί van de mensen op aarde. ἐπὶ θαλάττῃ οἰκεῖν aan zee wonen. βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης ze gingen het zeestrand op.*

2. *ἔχειν ἵππους ἐπί τινι de wagen op iemand af sturen.*

3. *πῆμ' ἐπὶ πήματι ramp op ramp, ἐπὶ τούτῳ bovendien.*

4. *ἐπὶ τῇ δήμου καταλύσει om de vernietiging d. democratie. ἐπὶ κέρδει om winst. ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτο voor hoeveel zou men op zich nemen? ἐπὶ θανάτῳ ter dood. λέγειν ἐπί τινι een rede over iemand houden.*

5. *ἐπὶ νυκτί bij nacht. ἐπὶ δείπνῳ aan tafel. ἐπὶ τούτοις daarna.*

6. *οἱ ἐπὶ τοῖς καμήλοις ἄνδρες de opzichters over de kamelen . . . .*

7. *τό γε ἐπ' ἐκείνῳ εἶναι voor zover het altans v. hem afhing.*

8. *ἐπὶ τούτοις op die voorw. ἐφ' ᾧτε c. Inf. op voorwaarde van.*

III. 1. *ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος de berg opklimmen.*

2. *ὁδὸς ἐπὶ Σοῦσα φέρει de weg leidt naar Susa. ὥσπερ θηρίον ἧκεν ἐφ' ἡμᾶς als een wild dier kwam hij op ons af.*

3. *ἐπὶ πολλὰ ἀλήθην ik heb over veel streken gezworven. ἐφ' ὅσον voor zover. ἐπὶ πολὺν χρόνον over lange tijd.*

4. *ἐπὶ θήραν ἰέναι op de jacht gaan. οὐδ' ἔπι φειδώ en er is geen sparen bij, wordt niet bij gespaard. ἔπι τοι καὶ ἐμοὶ θάνατος ook mij staat de dood te wachten.*

ἐπιπολῆς αὐτέων τῶν πυλέων boven op de poort zelf.

ἐπίπροσθεν ὀφθαλμῶν voor ogen.

1. *ἐρέτας ἐ. ἀγείρομεν wij verzamelen roeiers in voldoende aantal.*

3. *ἐπιτηδές σε οὐκ ἤγειρον met opzet heb ik u niet gewekt.*

1. *ἔστε σπονδῶν ἔτυχεν tot dat hij de wapenstilstand verkreeg.*

2. *τῇδε μενέομεν ἔστ' ἂν καὶ τελευτήσωμεν zelfs tot we dood zijn. ζῆν*

na histor. tijd c. opt.
ἔστ' ἐπί = tot . . . aan.

ἔσω(θεν) = εἴσω(θεν).

ἐτέον adv. werkelijk, in ernst, eigenlijk.

ἑτέρωθεν — θι — σε van, aan, naar een van beide kanten (de andere kant).

ἔτι adv. v. tijd en b/d. compar. 1. nog. 2. met de ontk.: niet meer.

εὖ en **ἐΰ** adv. bij *ἀγαθός*, goed, best, flink.

εὖγε interj.: goed zo! bravo.

εὐθέως adv. dadelijk, met partic.: zodra.

εὐθύ(ς) adv. recht op af; vaak met gen.

εὐθύς adv. 1. regelrecht naar. 2. v. tijd.: dadelijk.
3. met partic.: zodra.
4. bij h. aanhalen v. e. voorbeeld: al dadelijk.

εὖτε conj. zodra, als, toen; na e. hoofdtijd met *ἄν* en subj. = *ὅταν* wanneer; na een histor. tijd, zonder *ἄν*, c. optat. wanneer. *ἠΰτε* *po.* gelijk, zoals.

ἐχθές adv. = *χθές* gisteren.

ἕωθεν adv. van 's morgens af, 's morgens.

ἕως, *po.*: **εἵως, εἷος** en **ἧος** 1. met Ind., zo lang als, vaak correlatief met *τέως, τῆος*. 2. totdat, c. Ind.
3. na hoofdtijd met *ἄν* c. subj.
4. na een histor. tijd zonder *ἄν* c. optat. bij herhaalde handeling.

II. praep. c. gen. tot aan, tot.
III. adv. een tijd lang.

H

ἦ adv., niet te verwarren met de 3e ps., *ἦ* v. *ἠμί*: hij sprak.
1. *voorwaar*, waarlijk, voorzeker, dikwijls met *γάρ, δή* toch waarlijk *ἦ μάλα(δή)* toch wel zeer *ἦ που, ἦ ἄρα*.
2. *ἦ* met *μάν, μέν, μήν* inleiding tot de eed: zowaar.
3. als vraagpartikel zo? heus? *ἦ ῥά(νυ); ἦ γάρ;*
4. Als i. h. Latijn *an* soms? licht ironisch.

ἤ *po.*: **ἠέ** (niet te verwarren met *ἠδέ en*). 1. of, *ἤ — ἤ* òf — òf.
2. i. h. tweede lid v. e. dubbele vraag: *πότερον(α) . . . ἤ* in een dubbele afh. vraag, bv. *εἰ — ἤ* of *ἤ — ἤ* ook dit = an (Lat.).

3. dan, na comparativi en na *ἄλλος, ἐνάντιος* etc.
bij telwoorden na *πλέον* en *ἔλαττον* meermalen weggelaten.

ἔστε νικῴη τοὺς εὖ ποιοῦντας... *tot hij zijn weldoeners overtrof.* ἔστε ἐπὶ τὰ ὅρια *tot aan de grenzen.*

ἦ ἐτεὸν μαντεύεται *of hij naar waarheid voorspelt;* εἰ ἐτεόν γ᾽ ἐμός ἐσσι *als je werkelijk mijn kind bent.*

1. εἰ Ζεὺς ἔτι Ζεύς *als Z. nog Z. is.* 2. οὐδ᾽ ἔτι δὴν ἦν *en hij leefde niet lang meer.*

εὖ οἶδα *ik weet best.* εὖ ἔρδειν τινά *iemand weldoen.* εὖ πάσχειν ὑπό τινος. *goed door iemand behandeld worden.* εὖ πράττειν *het goed maken.* εὖ λέγειν τινά *gunstig bespreken;* εὖ ἀκούειν *besproken worden.*

εὖγε νὴ τὴν Ἥραν, *bij Hera, bravo.*

αἰσθόμενος εὐθέως *zodra hij bemerkte.*

εὐθὺ Ἐφέσου καὶ Ἰωνίας *recht op Eph. en Ion. af.*

1. εὐθὺς πρὸς τ. βασίλεια *regelrecht n. h. paleis.* 2. ε. ἐκ νέου *dadelijk v. jongs af.* 3. εὐθὺς ἥκων *zodra hij aangekomen was.*

4. εὐθὺς τοὐνάντιον εἴρηκας *al dadelijk hebt ge het tegenovergestelde gezegd.*

εὖτε γὰρ ἠέλιος ὑπερέσχεθε *toen de zon opkwam.* εὖτ᾽ ἄν μιν κάματος λάβῃσιν, *wanneer hen vermoeienis bevangt.* ἠύτε νότος κατέχευεν ὀμίχλην *zoals de Z.W. wind de nevel giet over (de toppen).*

συλλεγόμενοι ἕ. εἰς τὸ δικαστήριον *'s morgens bijeenkomend in de rechtbank.*

1. ἕως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ Ἀθ. *want zolang de Ath. afwezig waren.* 2. οὐ παύουσιν, ἕως ἅπαντας ἀπέκτειναν *totdat ze allen gedood hebben.* 3. ἕως οὖν ἂν ἐκμάθῃς, ἔχ᾽ ἐλπίδα *heb hoop, tot dat je ingelicht bent.* 4. περιεμένομεν ἕως ἀνοιχθείη *wij wachtten tot het geopend werd.*

II. ἕως δὲ τοῦ ἀποτῖσαι *tot aan het betalen.*

III. τὼ δ᾽ ἕως μὲν ῥ᾽ ἐπέτοντο πλησίω *beiden vlogen een tijd lang naast elkaar.*

H

1. ἦ γὰρ ὀΐομαι ἄνδρα χολώσεμεν, *want, waarlijk ik denk een man boos te zullen maken.* ἦ μάλα δὴ φίλου ἀνέρος υἱός *een zoon van een met mij toch wel zeer bevriend man.*

2. ὤμοσαν ἦ μὴν ποιήσειν *zij zwoeren het zo waarlijk te zullen doen.*

3. ἦ σύγ᾽ Ὀδυσσεύς ἐσσι; *zijt gij werkelijk Odusseus?*

4. ἦ μοῦνοι φιλέουσ᾽ ἀλόχους *houden zij soms alleen van hun vrouwen?*

2. ἢ ῥ᾽ αὖτις πόλεμον ὄρσομεν, ἢ φιλότητα βάλωμεν *of wij opnieuw de slag zullen beginnen dan wel vriendschap sluiten.* ζώει ὅγ᾽ ἢ τέθνηκεν *of hij altans leeft of dood is.*

3. ἐποίησα ταχύτερα ἢ σοφώτερα *meer haastig dan wijs.*

ἔτη μὴ ἔλαττον ἑξήκοντα γεγονώς *niet jonger dan 60 jaar.*

ᾗ relat. adv. 1. waarheen, waar.
2. waarlangs.
3. zoals.

ἠδέ *po.* conj. (niet te verwarren met ἠέ *of*) en ἠμὲν . . . ἠδὲ καί zowel, als ook.

ἤδη adv. 1. werkelijk, nu, dadelijk.
meestal: 2. *reeds, al.*

ἠέ *po.* = ἤ, conj. ἠέπερ = ἤπερ, zie aldaar.

ἦκα *po.* adv. zacht, zachtjes, een weinig, langzaam.

ἥκιστα adv. allerminst; in antw.: volstrekt niet.
οὐχ ἥκιστα (litotes: versterkte uitdrukking door i. pl. v. h. positieve de ontkenning v. h. negatieve te gebruiken: niet kwaad = heel goed.): in het bijzonder.

ἤλιθα *po.* adv. rijkelijk. gewoonlijk met πολύς rijkelijk veel.

ἠμέν conj., altijd in correlatie, meestal met ἠδέ zowel als.

ἦμος *po.* en Ion. conj. toen, nadat, zodra als, na hoofdt. met Subj. (correlatief met τῆμος), na hist. tijd met opt.: wanneer.

ἤν conj. = ἐάν (zie aldaar) indien.

ἤν interj. hé, zie eens.

ἡνίκα relat. adv. en conj. 1. op het ogenblik dat, toen. 2. na een hoofdtijd met ἄν + subj. 3. na hist. tijd zonder ἄν c. opt. telkens als.

ἧος *po.* (zie ook ἕως) conj. met Ind. 1. zo lang als. 2. totdat.

3. dit ook met ἄν c. subj. totdat.
4. opdat intussen, om te.

ἤπερ *po.* ἠέπερ en ἠέ περ conj. dan zelfs, na compar.

ἠρέμα(ς) adv. zacht, rustig, een beetje.

ἥσυχα en **ἡσυχῇ** adv. rustig, kalm.

ἤτε *po.* conj. en **ἤ τε** of wel. ἤτε — ἤτε hetzij — hetzij.

ἤτοι adv. ontstaan uit 1. ἦ τοι en ἤ τοι, voorwaar, daarentegen, vaak onvert. = μέν, soms samen met μέν nu, ja.

2. toch.
3. of.

ἠύτε *po.* (zie εὖτε) conj. 1. evenals. 2. na comp.: dan.

ἦχι *po.* = ᾗ adv. relat.: waar.

ἠῶθεν adv. vroeg i. d. morgen, morgen vroeg.

Θ

Θαμά adv. 1. dicht opeen. 2. v. tijd: telkens, herhaaldelijk.

1. *ᾗ κεν δὴ σὺ ἡγεμονεύῃς* waarheen gij maar de weg wijst.
2. *χωρίον ᾗ ἔμελλον οἱ Ἑλλ.παριέναι* waarlangs de Gr. etc.
3. *ᾗ ἐδύνατο τάχιστα* zoals hij het snelst kon.

ταύρων ἠδ' αἰγῶν van stieren en geiten.
ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες zowel jonge als oude.

1. *ἤδη ἐνθάδ' ὀλοῦμαι* nu zal ik hier omkomen. *τὸ ἤδη κολάζειν* het dadelijk straffen. 2. *νὺξ δ' ἤδη* het is reeds nacht.

ἦκα ἀγόρευον zij spraken zachtjes. *ἠ. παρακλίνας* een beetje ter zijde buigend.

ἥκιστα φιλοσοφίᾳ πρέποντα ποιεῖν wat allerminst b/d. filosofie past.
οὐχ ἥκιστα οἱ Ἀθηναῖοι i. h. bijzonder de Atheners.

ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ toen de zon onderging.
ἦμ. δ' ἠέλιος . . . ἀμφιβεβήκῃ, τῆμος = wanneer . . . dan.

1. *ἡνίκα κατέσχον δεῦρο* op het ogenblik dat ik hier landde. 2. *ἡνίκ' ἂν οἴκοι γένωνται* telkens als ze thuis komen. *ἡνίκ' οἴκοι γένοιντο* telkens als ze thuis kwamen.

1. *ἧος ὁ ταῦτ' ὥρμαινε* zolang hij dat overdacht.
2. *θῦνε, ἧος φίλον ὤλεσε θυμόν* hij stormde—totdat hij het leven verloor.
3. *ἧος κεν Ἀχιλῆι πελάσσῃ* tot dat hij (u) bij Ach. heeft gebracht.
4. *πέμπε δέ μιν, ἧος Πηνελόπειαν παύσειε κλαυθμοῖο* totdat hij, (of) opdat hij P. zou doen ophouden met schreien.

ἀρείοσιν ἠέ περ ὑμῖν met sterkeren dan zelfs jullie.
ἐγέλασέν τε ἠρέμα en hij lachte zachtjes.
ἔχ' ἡσυχῇ blijf bedaard.

σὸν δ' ἦ τοι κλέος ἔσται gij zult daarentegen roem hebben.

1. *ἤτοι ὅ γ'* (hij nu) *ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο. ἤτοι ὁ μὲν θώρηκα αἴνυτ'* hij nu was bezig het pantser te nemen.
2. *ἤτοι ἔφης γε,* en toch, dat zei je.
3. *ἤτοι κρύφα γε ἢ φανερῶς* of i. h. geheim of openlijk.

1. *ἠύτ' ὀμίχλη* als een nevel. 2. *μελάντερον ἠύτε πίσσα* zwarter dan pek.

ἠῶθεν γὰρ νεῦμαι want morgen vroeg zal ik terugkeren.

Θ

1. *θαμὰ θρῴσκοντας ὀϊστούς* de dicht opeen springende pijlen. 2. *ταῦτα θάμ' ἐβάζετε* dat zeiden jullie telkens.

ϑέοϑεν adv. van godswege.
ϑήν *po.* wel, adv.: toch zeker wel, meestal ironisch.

I

ἰδέ *po.* conj. = ἠδέ en.
ἴδε en **ἰδέ** imperat. v. εἶδον: zie, ziehier.

ἰή Apollinische jubelroep, maar ook roep v. smart, wee, wee.
ἵνα relat. adv. 1. (daar). waar; ook c. gen.
2. waarheen.
3. bij welke gelegenheid, waarbij.

II. conj. opdat, 1. na hoofdtijd c. subj.
2. na historische tijd, c. opt., behalve waar de constr. van de or. recta wordt gebruikt.
3. in niet-werkelijkheidszinnen, c. Indic. *dan.*

ἴσως adv. bij ἴσος 1. gelijk, gelijkmatig, rechtvaardig.

meestal: 2. misschien.

K

κα Dor. = κε(ν), ἄν.
καϑά = καϑ' ἅ zoals; Ion.: κατά, zie aldaar.
καϑάπερ = καϑ' ἅπερ juist zoals, Ion.: κατάπερ, zie κατά.
καϑότι = καϑ' ὅτι 1. voor zover. 2. aangezien.

καϑύπερϑε(ν) (Ion. κατ.) van boven af, er over heen.
καί conj. (met de ontkenning vaak: κοὐκ(χ) 1. *en ook,* als inleiding v. h. nazindeel bij Hom. vaak onvertaalbaar.
2. zelfs, al was het maar.
3. hoezeer dan ook.
τε καί en καί — καί zowel als.
4. καί steeds herhaald; al in πολλὰ καὶ καλά = veel moois.

5. in vragen: toch wel, dan wel.
6. na uitdrukkingen van gelijkheid: ὁ αὐτός, ἴσος etc., *als.*
καὶ γάρ, immers ook.
καὶ δέ en ook, maar ook.
καὶ δή = dadelijk.
καὶ δὴ καί conj. en dan ook.
καὶ εἰ, κεἰ conj. ook al.
καὶ μήν conj. 1. en vooral, en dan ook, en toch.

θεόθεν δ' οὐκ ἔστ' ἀλέασθαι van godswege is het niet te ontwijken.
ἦ θήν σ' ἐξανύω γε: voorwaar ik zal je zeker wel afmaken.

I

πίτυσσιν ἰδὲ δρυσίν met pijnbomen en eiken.
ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν ziehier de plaats waar zij hem (Jezus) gelegd hebben.
ἰὴ παιήων: hoezee Apollo! wee, wee.

I. 1. *οὐ βλέπεις, ἵν' εἶ κακοῦ op wat voor punt v. ongeluk gij zijt.*
2. *ἵνα μιν κάλεον Φαίηκες, waarheen de Phaeaken hem riepen.*
3. *γάμος, ἵνα χρὴ κάλα ἕννυσθαι de bruiloft, waarbij je schoon gekleed moet gaan.*

II. 1. *ἐξαύδα, ἵνα εἴδομεν ἄμφω spreek op, opdat we het beiden weten.*
2. *Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε ἵν' ἀθανάτοισι φανείη om te schijnen.*

3. *χρῆν καὶ νόμον εἶναι, ἵνα μὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο = er moest ook e. wet zijn, dan werd er geen ijver verspild.*

1. *ἴσως διαδοὺς τὴν λείαν na de buit gelijk verdeeld te hebben. οὐκ ἴσως προεῖσθε Φωκέας het is niet rechtvaardig de Phocensen i. d. steek te laten.* 2. *ἴσως γὰρ οὐκ ἀκήκοας want misschien hebt gij het niet gehoord.*

K

1. *καθότι τις χρείαν εἶχεν voor zover men behoefte had.*
2. *καθότι οὐκ ἦν δύνατον aangezien het niet mogelijk was.*

χλαίνας καθύπερθεν ἕσασθαι er mantels overheen aantrekken.

1. *ἦμος δ' ἠέλιος . . . καὶ τότε δὴ πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα toen de zon (midden a. d. hemel stond) toen (dan) strekte de vader de weegschaal.*
2. *ἱέμενος καὶ καπνὸν νοῆσαι begerende al was het maar de rook te zien.*
3. *Ἕκτορα καὶ μεμαῶτα μάχης, hoewel ook op strijd belust.*

4. *καὶ ἀγαθοὶ καὶ κακοί zowel goeden als slechten. καὶ ταῦτα en dat nog wel.*
5. *ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις welken man bedoelt ge toch wel.*
6. *τὴν αὐτὴν ἐσκευασμένοι καὶ ὁ πέζος op dezelfde wijze uitgerust als het voetvolk.*

ἄλλα τε χωρία κ.δ.κ. Λῆμνος en dan ook Lemnos.

1. *καὶ μήν, ὦ Κῦρε, λέγουσί τινες, en toch, C., zeggen sommigen. κ.μ.*
Τάνταλον εἶδον en vooral heb ik T. gezien,
καὶ μὴν ἐρῶ γε en ik zal het dan ook zeggen.

2. om het optreden i. h. drama aan te kondigen.

καί νύ κε δή conj. en zowaar.

καίπερ of **καί περ** conj., ofschoon, hoewel, met part.

καί τοι en **καίτοι** conj. en nu toch, en toch.

κἄν = **καὶ ἄν** (zie ἄν) en καὶ ἐάν, zelfs indien, zelfs; κἂν εἰ zelfs indien, ook al.

κἀν = **καὶ ἐν.**

κάρτα adv. sterk, zeer. Ion. en *po.* τὸ κάρτα i. h. bijzonder.

κατά *praep. I. c. gen.* 1. van af, langs n. beneden, neer over.

2. naar een doel, op, tegen.

3. ten nadele van, tegen, bij verba v. λέγειν.

4. ook zonder bedoeling om te benadelen: over.

5. bij verba v. zweren: bij.

II. *c. Accus.* 1. op, in, over (= ἀνά).

2. langs naar beneden, af (tegengest. ἀνά).

3. bij kleinere oppervlakten: in, tegen.

4. tegenover.

5. bij tijdsbepalingen: gedurende, tijdens, in; distributief: naar.

6. bij verdelingen: in, naar.

7. van doel: om.

8. van overeenkomst: naar, volgens.

9. met betrekking tot.

κατά Ion., κατά περ = καθ' ἅ, καθ' ἅπερ.

κᾆτα = καὶ εἶτα en vervolgens.

κάταντα adv. bergaf.

καταντίον — **αντικρύ** — **αντιπέρας** recht tegenover, c. gen.: a/d. overkant van.

κατεναντίον, κατιθύ adv. hetzelfde.

κάτοπιν κατόπισθε(ν) adv. achter, ook c. gen., v. tijd: later

κατότι Ion. voor καθ' ὅτι voor zover, aangezien.

κάτω adv. comp. en sup. κατωτέρω—άτω naar beneden, (opp. ἄνω) i. d. onderwereld; v. tijd: later.

κάτωθεν adv. v. beneden af, beneden; i. d. onderwereld; later.

κε(ν) *po.* encl. conj. = ἄν, zie aldaar.

κεῖ en **κεῖθι** — **θεν** — **σε** = ἐκεῖθι — θεν — σε.

2. κ. μ. πρὸ πυλῶν ἥδ' Ἰσμήνη *maar ziedaar I. voor de poort.*
καίπερ πολλὰ παθόντα *ofschoon hij veel geleden had.*
καίτοι τί φημί; *en toch, wat zeg ik? (quamquam, quid loquor?)*
κἂν τὰ αὐτὰ ἐπεπόνθειν *dan zou ik ook hetzelfde ondervonden hebben;*
κἂν πάνυ καλὸς ᾖ *ook al is hij zeer schoon.*

κάρτα θεραπεύειν *erg onderdanig zijn.* ἦ κάρτα *ja zeker.*

I. 1. κατὰ κλίμακος *de trap af.* κ. δ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς *een nevel neer over de ogen.* κ. γαίης *onder de aarde.*

2. κατὰ κόρρης πατάσσειν *om de oren slaan.*

3. λέγων κ. ἡμῶν ἔσχατα κακά *het allerergste tegen ons uitsprekende.* ψῆφον καθ' ἡμῶν οἴσεται *hij zal z. stem tegen ons uitbrengen.*

4. λόγος ἔπαινος κατὰ τοῦ ὄνου *een lofrede over de ezel.*

5. κατὰ κυνῶν καὶ χηνῶν ὀμνύναι *bij honden en ganzen zweren.*

II. 1. κατὰ στρατόν. καθ' Ἑλλάδα *in Griekenl.* κ.τ. οὐρανόν *aan d. hemel.*

2. κατὰ ποταμόν *de rivier af.*

3. κατὰ τὸ στέρνον *in de borst.* κ. τοῦτο τοῦ λόγου *op dat punt v. d. rede.*
κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν *in geest en hart.*

4. κ. μὲν Λακεδ. ἔστησε Πέρσας *tegenover de L. de Perzen.*

5. κατ' ἦμαρ *bij dag.* κατ' Ἄμασιν. *t. tijde v. Amasis.* οἱ καθ' ἡμᾶς *onze tijdgenoten.* κατ ἐνιαυτόν *jaarlijks.*

6. κατὰ τάξεις *in gelederen.* καθ' ἕνα *één voor één.* καθ' αὐτόν *op zich zelf.*

7. κατὰ λη̈ίδα *om buit.* κατὰ τί; *met welk doel?*

8. κατὰ τὰ νῦν εἰρημένα ζῆν *volgens het nu gesprokene leven.* κατὰ τοὺς νόμους *volgens de w.* (παρὰ τ.ν. *tegen de w.*). κατὰ Πίνδαρον *volgens P.*; κ. ἄνθρωπον *voor e. mens passend.*

9. τὰ κ. τὸν πόλεμον *wat op de oorlog betrekking heeft.* τὰ κ. ἡμᾶς *onze zaken.* κ. ὅσον, κ. ὅτι *voor zover als.*

κ. Ἀβύδου *a. d. overkant v. A:* κ. τέγεος πέσεν *viel recht voor zich uit v. h. dak.*

κ. νεός *achter het schip.* νέμεσιν κ. ἔσεσθαι *dat er later wraak zal komen.*

κάτω ὁράων *n. beneden kijkend.* οἱ κάτω *de goden of de mensen i. d. onderwereld;* κ. τοῦ χρόνου *later in tijd.*
ὁ κάτωθεν νόμος *de hieropvolgende wet.*

κείνη — ως = *ἐκείνη — ως*.

κῇ en **κῃ** Ion. = **πῇ** en **πῃ** zie ald. adv. interr. en indef.

κἤν, κὴν, κἠπί Dor. = *καὶ ἄν, καὶ ἐν* en *καὶ ἐπί*.

κόθεν en *κοθέν* adv. interr. en indef. Ion. = *πόθεν* en *ποθέν*.

κοινῇ adv. gemeenschappelijk, te zamen, v. staatswege (opp.: *ἰδίᾳ*).

κότε en **κοτε**, **κοῦ**, **κοῖ** etc. Ion. = *πότε, ποῦ, ποῖ* etc.

κοὐ conj. = *καὶ οὐ*.

κρύβδα — δην, **κρύφα** adv. *po.* i. h. geheim; c. gen. buiten weten van.

κυκλόσε adv. i. h. rond, naar alle kanten.

κω encl. adv. Ion. = *πω* nog, steeds met ontkenning *οὔ κω* nog niet.

Λ

λάθρα en *λάθρᾳ* adv. heimelijk; c. gen. buiten weten van.

λάξ adv. met de hiel.

λίαν adv. Ion. en *po.*: **λίην** zeer, (al) te zeer = *ἄγαν*.

λίγα *po.* adv. luid, hel, helder.

λίπ' ἐλαίῳ vet, adverbiaal gebruikt.

M

μά eedspartikel met acc. v. godennaam of zaak, bevestigend en ontkennend, met of zonder *ναί* en *οὐ*.

μᾶ interj. uitroep v. verwondering, hé.

μακράν adv. (sc. *ὁδόν*) verweg, v. tijd: lang, wijdlopig.

μάλα comp. *μᾶλλον*, sup. *μάλιστα* adv. zeer, meer, meest bij een ww. versterking v. h. begrip.

> *καὶ μάλα* ja zeker; *εἰ(καὶ) μάλα*: al zou nog zozeer; *μᾶλλον* eerder, liever.
>
> *μᾶλλον δέ:* veeleer, of liever.
>
> *μάλιστα* superl.: h. meest. 1. ter omschrijving of versterking v. d. superl.
>
> 2. *τί μάλιστα;* wat dan eigenlijk? *μ. γε* zeer zeker.
>
> 3. *ὅτι μάλιστα* nog zo zeer.
>
> 4. het liefst, bij voorkeur.
>
> 5. bij getallen: het dichtst bij: dus: ongeveer, hoogstens.

μάν conj. Aeol. en Dor. voorwaar, toch,

μάτην adv. te vergeefs, doelloos, redeloos.

μάψ adv. *po.* 1. = het vorige; 2. overhaast, zo maar.

μαψιδίως adv. 1. = het vorige; 2. brutaal, zonder reden.

μελεϊστί adv. in ledematen, in stukken.

κ. σκέψασθαι samen bekijken; κ. πέμψασθαι van staatswege zenden.

κρ. Διός buiten weten v. Zeus. κρ. ψηφίζεσθαι geheime stemming.

Λ

λ. ἐν στήθεσι βάς: m. d. hiel op de borst gaande staan.
λ. γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ in een maar al te zeer verdiende dood.
λίγα κωκύειν luid jammeren. λ. ἀείδειν helder zingen.
ἀλείψασθαι λ. ἐλαίῳ m. olijfolie zich vet insmeren.

M

(ναὶ) μὰ Δία ja, bij Zeus. (οὒ) μὰ τὸν Ἀπόλλωνα neen, bij Apollo.

μᾶ, πόθεν ἄνθρωπος; hé, waar komt die vent van daan?
μ. πτέσθαι ver vliegen. μ. ζῆν. lang leven. μ. λέγειν omslachtig spreken.
μ. πάγχυ geheel en al. αὐτίκα μάλα wel zeer onmiddellijk. ὤ μοι μάλ' αὖθις wee mij; nu al weer! φεῦγε μάλ'...: vlucht maar, zo hard je kunt.
μᾶλλον φοβοῦμαι ik ben meer bang...
μᾶλλον τεθνάναι ἢ ζώειν liever dood zijn dan leven.
χαλεπόν, μ. δὲ ἀδύνατον h. i. moeilijk, of liever onmogelijk.
ἐν τοῖς μάλιστα onder wie het het meest doen = zo goed als de besten,
1. *ἔχθιστος μάλιστα.*
2. *ἆρ' οὖν τεχνῖται εἰσιν; μάλιστά γε ja zeker.*
3. *εἰ ὅτι μ. ἀπέκτεινεν al had hij hem ook nog zo zeer gedood.*
4. *πεῖσαι μάλιστα bij voorkeur overreden.*
5. *ἐν ἔτεσι πεντήκοντα μ. in ongeveer of hoogstens 50 jaar.*

ζώειν μὰν ἔτι φασίν ze zeggen toch dat hij nog leeft.
1. *μάτην εἰρῆσθαι vergeefs gezegd zijn.* 2. *μ. θαρρεῖν zonder grond gerust zijn.*

μαψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον in den wilde, en niet naar behoren.
2. *τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε, μ.... wie heeft u zo iets aangedaan, brutaalweg...?*

μαψιδίως ἀλαλῆσθαι zo maar rondzwerven.
μελεϊστι ταμεῖν: in ledematen (in stukken) snijden.

μέν conj. meestal 2e woord; zonder correlat.: nu, dus, inderdaad.

meestal *correlatief* met een volgend *δέ*, of *ἀλλά* etc., dikwijls alleen daarnaar verwijzend en niet te vertalen; dikwijls met tegenstelling: *wel is waar . . . maar οἱ μὲν — οἱ δέ* de enen . . . de anderen: *τὰ μὲν — τὰ δέ* het ene — het andere.

μὲν γάρ conj. want immers; *μὲν δή* toch in elk geval.

μὲν οὖν: bevestigend en ontkennend: zeer zeker; integendeel.

μέν τοι, μέντοι maar heus; ja maar; echter.

μεσ(σ)ηγύ(ς) *po.* adv. 1. i. h. midden, tussen in, c. gen. tussen. 2. van tijd: intussen.

μέσφα *po.* praep. c. gen.: totaan.

μετά adv. 1. daarbij, daaronder. 2. daarachter.

3. er heen.

Praep. I. c. gen. 1. onder, te midden van. 2. *met.*

II. c. dat. po. te midden van.

III. c. acc. 1. naar. 2. om te halen. 3. na.

μέτα = *μέτεστι* er onder zijn, c. gen.: aandeel zijn van.

μεταῦθις adv., Ion.: *μεταῦτις*: in de toekomst, later.

μεταυτίκα adv. dadelijk daarop.

μετόπιν *po.* en **μετόπισθε(ν)** adv. achteraan; c. gen. 1. achter. 2. v. tijd: later.

μέχρι(ς) praep. c. gen. 1. tot, totaan. 2. v. tijd: tot, totdat, ook met andere praep. *μ. πρός, εἰς, ἔξω* etc. met *ἄν* c. subj. na hoofdtijd; met optat. na hist. tijd. *μέχρις οὗ* bij Herod. als nieuwe praep. c. gen.: totdat.

μή *niet*, part. v. ontkenning. 1. gebruikt in de uitdrukking v. wil, wens (Lat. ne), of voorwaarde; met subj. aor. gewone verbodsformule, maar ook m. Imper. Praes. en aor. voor voortgezet verbod.

2. bij hortat. en dubitat. met de subj., en na veronderstelde verba v. vrezen.

οὐ μή zie bij *οὐ* 4. en *οὐ μή*.

3. *φοβοῦμαι μή* ik ben bang dat

„ „ *οὐ* „ „ „ „ niet, na een hoofdtijd c. subj., na een hist. tijd dikwijls c. opt.

ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα: dit is inderdaad het graf v. e. man. τοῦ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα: naar diens huis nu ging de godin. τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι van dien man win ik het ten minste in wijsheid.
αἰδημονέστατος μὲν πρῶτος, ἔπειτα δὲ φιλιππότατος ten eerste... en vervolgens... Ὁ δ' ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε... λάθρᾳ δὲ στρατιωτῶν... hij wilde wel niet gaan... maar buiten weten van de soldaten.... ἐνίοτε μὲν... ἐνιότε δέ nu eens... dan eens.

νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο: beloof mij toch in elk geval vast.

πάνυ μὲν οὖν wel ja zeker: ὡς ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον — ἐναργες μὲν οὖν wat een ongerijmde droom — integendeel, een duidelijke.

κεῖνος μέντοι ὅδ' αὐτὸς ἐγώ maar dat ben ik heus zelf. οὐ μέντοι... παύομαι ik blijf toch waarlijk niet achter. οὐ μέντοι καταφανεῖς ἦσαν zij waren echter niet zichtbaar.

1. *Τρώων καὶ Ἀχαιῶν μεσηγύ: tussen de Tr. en Ach.* 2. *μηδέ τι μ. γε πάθῃσιν opdat hem intussen niets overkomt.*

μέσφ' ἠοός tot aan de dageraad.

1. *μετὰ δ' υἱὸν ἐμόν en daaronder mijn zoon.* 2. *μ. δὲ νέφος πεζῶν en daarachter een wolk v. voetvolk.* 3. *μ. δ' ἰὸν ἕηκεν en hij schoot een pijl er op af.*

I. 1. *μετὰ δμώων πῖνε hij dronk te midden v. d. slaven.*

2. *μετὰ τοῦδε πάσχειν met hem lijden; μετὰ θεῶν met godshulp. μ. νόμων met de wetten. μ. παρρησίας met vrijmoedigheid.*

II. *θεὸς μετ' ἄνδρασι e. god onder mensen. μετὰ στροφάλιγγι κονίης in een warreling v. stof. μ. τοῖσιν ἔειπεν.*

III. 1. *μετ' Αἰθιοπῆας ἔβη hij ging naar d. Aeth.* 2. *μεθ' ὕλην om hout.* 3. *ἄριστοι μετά γ' αὐτόν de besten altans na hem. μεθ' ἡμέραν na (het aanbreken v.) den dag = overdag.*

οὐ γάρ τις μέτα τοῖος ἀνήρ want zulk een man is er niet onder. οὐδὲν ἐμοὶ τούτων μέτα ik heb daaraan geen deel.

1. *μετόπισθ' Ἄτης κιοῦσαι (nl. de Λίται) die achter Ate aankomen.*
2. *τοί κεν μετόπισθε γένωνται allen die later geboren zijn.*

1. *μεχρὶ θαλάσσης tot aan de zee.* 2. *τέο μέχρις; tot wanneer? μέχρις ἔξω τοῦ στόματος tot buiten de rivier(mond). μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἥκω totdat ik terug zal zijn. μέχρις οὗ ὀκτὼ πύργων tot 8 torens.*

μή σε κιχήω laat ik u niet aantreffen; μὴ λίπῃς με μόνον laat mij niet alleen. εἰ μὴ ἐπεκράτουν als ze niet hadden overwonnen; μὴ λίαν στένε blijf niet te zeer zuchten. μὴ χόλον ἔνθεο θυμῷ word niet boos.

2. *μὴ ἴομεν laat ons niet gaan. μὴ ἀποκρίνωμαι moet ik niet antwoorden? μὴ δή μοι τελέσωσι κακά... (ik ben bang dat ze ...) laten ze niet... = als ze mij nu maar niet kwaad doen.*

3. *δείδω μή τι πάθῃσιν ik ben bang dat hem iets overkomt. δίε μη τι πάθῃ, μέγα δὲ σφέας ἀποσφήλειε πόνοιο; hij was bang dat hem wat zou overkomen, en hij hun werk erg zou verijdelen.*

4. met d. optat. in e. negatieve wens: och, dat niet; bij een finale subj. altijd *μή*, bv. *ἵνα μὴ πέσῃς:* opdat ge niet valt, ook alléén, = opdat niet.
5. Na alle verba v. verhinderen: twijfelen, loochenen, verbieden etc. staat *μή* (ontbreekt i. h. Nederl.); worden ze zelf ontkend: *μὴ οὐ*.
6. in alle voorwaardelijke zinnen.
7. na relativa met alg. strekking.
8. vraagwoord, dat ontk. antw. verwacht: toch niet?
9. *μὴ ὅτι* = *οὐχ ὅπως* = niet alleen niet, laat staan dat.

μηδαμά — μῇ — μῶς — en alle volgende adv. in de zinnen die *μή* vereisen: geenszins, nooit; evenzo *μηδαμόθι — οῦ — όθεν — οῖ — όσε* nergens — n. vandaan — n. heen.

μηδέ 1. en niet. 2. ook niet. 3. maar niet. 4. zelfs niet, in dezelfde soort zinnen als waarin *μή* gebruikt wordt.

μηδέν adv. versterking v. *μή* in h. geheel niet.

μηδέποτε — πώποτε: nooit, nog nooit.

μηδέπω nog i. h. geheel niet.

μηκέτι = niet meer, niet langer.

μήκοτε Ion. = *μήποτε* nooit.

μήν conj. werkelijk, inderdaad, heus.

ἦ μήν zo waarlijk, tot inleiding v. e. eed, zie bij *ἦ*.

μήποτε — που — πω — πως nooit, nergens (en niet misschien), nog nooit, niet bij geval.

μήτε conj. en niet; *μήτε — μήτε* noch — noch.

μοναχῇ — χῶς adv. één voor één; op één manier.

μόνον adv. alleen, slechts, maar; *οὐ μόνον — ἀλλὰ καὶ* niet alleen — maar ook. *μόνον οὐ* (Lat. tantum non) alleen dat niet, dus: bijna dat ook, *bijna*.

μῶν uit *μὴ οὖν* vraagwoord, dat ontkennend antwoord verwacht: toch niet?

N

ναί, versterkt *ναιχί* adv. ja, zeker, bij een eed, (zie ook *μά*), en in een antwoord.

νέον adv. onlangs, pas, opnieuw.

νέρθε(ν) = *ἔνερθε(ν)* adv. *po*. beneden, c. gen. onder.

νεωστί adv. (nu) onlangs.

νή adv. ja, bij; eedspartikel met godennaam i. d. acc.

νέωτα gew. *εἰς νέωτα* adv.: tegen het volgend jaar.

νόσφι(ν) adv. 1. ver, afwezig, ter zijde. c. gen.: ver van.
2. behalve.
3. zonder.

4. *μὴ γένοιτο moge het niet gebeuren; N. T.: dat zij verre! μὴ πταίσας μογῇς opdat ge niet pijn lijdt door uw hoofd te stoten.*

5. *ἀπηγόρευε μὴ στρατεύεσθαι hij verbood op te trekken. οὐκ ἀπηγ... μὴ οὐ στρ. hij verbood niet, om niet op te trekken. κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν zijn tranen inhouden.*
6. *εἰ μή τις τύχῃ ἰατρικὸς ὤν als iemand bij geval geen verstand v. geneeskunde heeft.*
7. *λέγειν ἃ μὴ δεῖ zeggen wat niet behoort.*
8. *μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις; je brengt toch geen slechte tijding?*
9. *μὴ ὅτι ἰδιώτην τινά, ἀλλά... niet alleen geen privaat persoon ... maar ...*

1. *μηδὲ βοητύς en geen geschreeuw.* 2. *μηδ' ὁτιοῦν ook het minste niet.* 3. *μηδ' ἀναχωρεέτω maar hij moet ook niet terugwijken.* 4. *μήδ' ὅς φύγοι laat zelfs die niet ontkomen.*

μηκέτι πλείω λέγε zeg niet nog meer.

οὐ μήν οἱ τό γε κάλλιον dat is voor hem heus niet beter.

μήτε (τινι) ἀνδρῶν μήτε γυναικῶν noch aan een der mannen noch een der vrouwen.
διχῇ ἢ μοναχῇ op twee manieren of op één manier.
μόνον μὴ συγκόψῃς με als je me maar niet fijnslaat. τέως οἶμαι μόνον οὐκ ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν tot zolang verbeeld ik mij bijna op de eilanden d. zaligen te wonen.
μῶν τί σε ἀδικεῖ Πρωταγόρας: Pr. doet je toch geen kwaad?

N

ναί, μὰ τόδε σκῆπτρον ja, bij deze staf. ναί, παῖ ja, mijn jongen.

νέον γεγαῶτα pas geboren. μελισσάων πέτρης ἐκ... αἰεὶ νέον ἐρχομενάων, van bijen uit een rots..., ... die telkens opnieuw komen.
τοῖς νεωστὶ νυμφίοις aan het jonge (onlangs) bruidspaar.
νὴ Δία: Socr. half in scherts νὴ τὸν κύνα, χῆνα bij de hond, bij de gans.

1. *νόσφιν ἰδών ter zijde kijkende. ν. 'Αχαίων gescheiden v. d. Ach.*
2. *ἐλέαιρον ἅπαντες ν. Ποσειδάωνος ze hadden allen medelijden behalve P.*
3. *νόσφιν ἡγητῶν zonder gidsen.*

νύκτωρ adv. 's nachts.
νυν, **νυ** encl. adv. verzwakt *νῦν* .1. nu. 2. dus. 3. toch.
καί νύ κε δή conj. en zowaar.

νῦν adv. nu, *τὸ νῦν, τὰ νῦν* voor het ogenblik.
νῦν δή adv. zoeven, onlangs.
νυνί adv. versterkt *νῦν*: juist nu.
νωλεμές (αἰεί), νωλεμέως *po.* adv. onophoudelijk.

Ξ

ξύν praep. = *σύν* samen met; zie aldaar.

O

ὅ neutr. v. *ὅς*, pr. relat. *conj.* waarom, dat, omdat.
ὅτε conj. = *ὅ:* dat, omdat.

ὅθεν adv. corr. rel. vanwaar, waarom.
ὅθεν δή, **ὅθεν οὖν**, **ὅθεν περ**, precies vanwaar.
ὅθι adv. correl. rel. waar, alwaar.
ὁθούνεκα *po.* conj. omdat, dat.
οἷ adv. correl. relat. waarheen, versterkt *οἷπερ*.
οἷα(δή) en **οἷον(δή)** 1. als, als het ware; bijvoorbeeld. 2. met appos. en partic. = *ἅτε* aangezien. 3. hoezeer, in uitroepen.

(Ϝ)οἴκαδε, **(Ϝ)οἶκόνδε** adv. n. huis, n. het vaderland.
(Ϝ)οἴκοθεν adv. 1. van huis, uit eigen middelen. 2. te huis.
(Ϝ)οἴκοι en *po.* **(Ϝ)οἴκοθι** thuis; *τὰ ο.* de huiselijke aangelegenheden.
οἴμοι interj.: wee mij, met gen. van de oorzaak.
οἰόθεν *po.* adv. samen met *οἶος*: geheel alleen, op zichzelf.
ὅκῃ, **ὁκόθεν**, **ὅκως**, Ion. voor *ὅπῃ, ὁπόθεν, ὅπως* zie aldaar.
ὀλιγάκις adv. weinige malen, zelden; opp.: *πολλάκις*.
ὅλον, **καθ' ὅλον, ὅλως** adv.: i. h. alg. (de katholieke = de alg. kerk).
ὁμόθεν adv. 1. van dezelfde plaats, v. dezelfde afkomst.
2. v. dichtbij, man tegen man.
ὁμόσε adv. 1. naar de zelfde plaats. 2. handgemeen.

ὁμοῦ 1. adv. op dezelfde plaats, bijeen, samen.
2. praep. c. dat. samen met.
3. nabij.
ὁμῶς adv. op gelijke wijze, evenzeer; met d. dat.: evenzeer als.
ὅμως adv. (let op h. accentverschil) toch, met part.: = al.
ὄναρ acc. v. subst. als adv.: in den droom.

1. οἵ δέ νυ λαοὶ θνῆσκον *en nu stierven de mannen.* 2. πόσις νυ οἷ ἔσσεται *dus hij zal haar echtgenoot zijn.* 3. ἄκουσον δή νυν *luister dan toch.*

νῦν δέ ... *maar nu* .... οἱ νῦν *de mensen v. nu.*

ἃ νῦν δὴ ἔλεγον *wat ik zoeven zei.*

ὁ νυνὶ διαλεγόμενος *die juist nu (met hem) spreekt.*

μάρνασθαι νωλεμὲς αἰεί *onophoudelijk vechten.*

Ξ

O

τοίου γὰρ καὶ πατρός, ὅ ... *de zoon v. zulk een vader, dat ...*

τί νύ σε ... ὅ τ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις ... *Wat (doen ze u toch voor kwaad) dat gij onophoudelijk toornt.* χωόμενος, ὅ τ' ... *boos, omdat ...* γιγνώσκων ὅ τ' ... *inziende dat.*

ὅθεν σε ἐξέσωσα *waaruit ik je gered heb.* ὅθεν δὲ ἡγοῦμαι *en waarom ik meen.*

ὅθι τ' ὄμφαλός ἐστι θαλάσσης *en waar het middelpunt der zee is.*

ζηλῶ σ' ὁθούνεκ' *ik benijd u, omdat ...,* οἶδ' ὅθ. *ik weet, dat.*

οἴκησις οἷ πορεύομαι, *de woning, waarheen ik ga.*

1. Τὰ ποῖα λέγεις; οἷα κλέπτουσι *Wat bedoelt ge? bijv. ze stelen.* 2. οἷα δὲ λόγου ἐόντα αὐτὸν οὐ σμικροῦ *en daar hij van niet geringe betekenis was ...* 3. οἷον δὴ Τρωσὶ χαρίζεαι *hoezeer begunstigt gij de Tr!*

1. οἴκ. ἄλλ' ἐπιθεῖναι *uit eigen middelen er meer bij doen.*

τοὺς οἴκοθεν. *de mensen thuis, de landgenoten.*

οἴμοι ἐγὼ τλάμων! οἴμοι τῶν κακῶν *wee, wat een ellende.*

1. τὸν ὁμ. πεφυκότα στέργειν *hem liefhebben, die v. dezelfde afkomst is.* 2. ὁμ. τ. μάχην ποιεῖσθαι *v. nabij strijden.*

1. ὁμόσε πορεύεσθαι *samen komen, tot e. overeenkomst komen.* ὁμ. ἰέναι *handgemeen worden.*

1. ὁμοῦ δ' ἔχον ὠκεὰς ἵππους *ze hielden de vlugge paarden bijeen.* 2. ὁμοῦ νεφέεσσιν *tegelijk met de wolken.* 3. καὶ μὴν ὁρῶ Εὐρυδίκην ὁμοῦ: *maar daar zie ik E. in de nabijheid.*

ἐχθρὸς ὁμῶς 'Αΐδαο πύλησιν *even gehaat als de dood.*

ὅμως δὲ τλῆθι *verdraag het toch maar.* νοσῶν ὅμως *al zijt ge ziek.*

ὄναρ καὶ ὕπαρ *i. d. droom en i. werkelijkheid.*

ὄντως adv. v. h. part. v. *εἶναι:* waarlijk, werkelijk.
ὅπ(π)η adv. 1. waarheen, waarlangs. 2. waar. 3. zoals.
ὁπ(π)ηοῦν, **ὅπ(π)ηπερ** adv.: hoe dan ook.
ὁπηνίκα onbep. rel. adv.: op welk ogenblik, toen, wanneer.
ὄπι(σ)θε(ν) adv. 1. v. achteren; c. gen. achter; 2. v. tijd: later.

ὀπίσ(σ)ω adv. = het vorige.
ὁπ(π)όθεν onbep. rel. adv. waarvandaan.
ὁπ(π)όθι onbep. rel. adv. *po.* waar.
ὅποι onbep. rel. adv. waarheen, hoever, versterkt *ὅποιπερ.*

ὁποσάκις *po.* onbep. rel. adv. zo dikwijls als.
ὅπ(π)οσε *po.* = *ὅποι.*
ὁπ(π)ότ' ἄν en **ὁπ(π)όταν** conj. c. subj. wanneer, (tegenw. en toek.).
ὁπ(π)ότε onbep. rel.; conj. 1. c. ind. toen, nu, daar nu (bep. geval).
2. c. subj. *po.* wanneer (alg. geval); na een histor. tijd c. optat. (alg. geval): als, wanneer.
3. causaal; daar, nu.
4. in afhankelijke vragen: wanneer.
ὅπου onbep. rel. adv. waar, versterkt: *ὁπουοῦν, ὅπουπερ* waar ook, precies waar.

ὅπ(π)ως Ion.: *ὅκως* onbep. rel. adv. 1. hoe, zoals.
οὐκ ἔσθ' ὅπως er is niet, hoe = het is onmogelijk.

2. *οὐχ ὅπως (= μὴ ὅτι)* niet alleen niet, laat staan dat.

3. uit de betekenis *hoe* ontstaat die v. *opdat* conj. na hoofdtijd met ind. futur. of subj., na histor. tijd vaak met optat.

4. evenals *ἵνα* in niet werkelijkheidsz. c. indic.: *dan.*

5. *ὅπως* en *ὅπως μή,* als of *ὅρα* (= zorg) vooraf ging; dus *zorg dat,* of *dat niet* = als nu maar (niet).
6. van tijd: toen.
7. met optat. na hist. tijd: (telkens) als.
8. na verba sent. et declar., en vooral na vb. v. zorgen: *dat.*

ὅπως δή, **οὖν** hoe dan ook *ὅπως περ* conj. juist zoals.
ὅπως τι οὖν adv. meestal met *οὐ* = in het minst niet.
ὁσ(σ)άκι(ς) adv. rel. corr. zo dikwijls als.
ὁσέτη = *ὅσα ἔτη*, **ὁσημέραι** = *ὅσαι ἡμέραι(εἰσίν)* jaarlijks, dagelijks.

τὰ ὄντως ἀγαθά het w a a r l i j k *goede. τὸ ὄ. ὄν het w. zijnde.*

2. *ὅπη ἂν τύχωσι τῆς γῆς waar t. wereld er maar zijn.* 3. *σώζεσθαι ὅπῇ δύνατον* z o a l s *dat kan (hoe dan ook).*

ὁπηνίκ' ἔζει θυμός t o e n *mijn gemoed kookte.*

1. *δίφρου δ' ὄπ.* a c h t e r *d. wagen.* 2. *κακῶς δ' ὄπιθεν φρονέουσι maar* l a t e r *brouwen zij kwaad.*

μέχρι ὅποι τὴν σοφίαν ἀσκητέον εἴη tot h o e v e r *de wijsheid beoefend moest worden.*

ὁππότ' ἂν ἡβήσῃ w a n n e e r *hij volwassen geworden is.*

1. *ὁππ. υἱέι σῷ ἑπόμην* t o e n *ik uw zoon volgde.* 2. *ὁππ. Ἀχαιοὶ ἐκπέρσωσι πόλιν* w a n n e e r *de Ach. een stad verwoest hebben.*

πολλάκι . . . ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο dikwijls . . . a l s *hij van Kreta kwam.*

3. *ὁπότε περὶ ἀσπίδος ὁ ἀγών ἐστι* n u *het gaat om een schild.*

4. *ὁππότε Τηλέμαχος νεῖται ἐκ Πύλου* w a n n e e r *T. uit P. terugkeert.*

σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ zwijgen, waar het moet. ἤρετο ὅπου hij vroeg, waar... ἔσθ' ὅπου χρήσιμον. er is, waar het nuttig is: h i e r e n d a a r *is het nuttig. ουκ ἐ. ὅ. in geen geval.*

1. *ὅπως ἔσται τάδε ἔργα hoe deze dingen zullen gaan.*
ἔρξον ὅπως ἐθέλεις handel zoals je wilt.
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ νικήσεις = het is onmogelijk dat gij niet zult overwinnen.

2. *οὐχ ὅπ. ἐτιμωρήσαντο, ἀλλὰ καὶ ἐπῄνεσαν* n i e t a l l e e n *straften ze hem* n i e t, *maar zelfs prezen ze hem.*

3. *θέλγει ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται zij liefkoost hem opdat hij I. zal vergeten: ἥξομεν . . . ὅπως φέρωμεν wij zullen terugkomen, . . . om te brengen. ἡ δὲ μαλ' ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἑποίατο, zij mende goed, opdat zij zouden volgen.*

4. *ὡς ὄφελον ἐκλιπεῖν βίον ὅπως θανὼν ἔκεισο: och was ik maar gestorven,* d a n *lag je toen dood.*

5. *ὅπως οὖν ἔσεσθ ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας* a l s *jullie nu* m a a r *de vrijheid verdient.*

6. *ὅπως νῷν ἐγένετο υἱός* t o e n *ons beiden een zoon geboren werd.*

7. *ὅκως εἴη καρπὸς ἅδρος* t e l k e n s a l s *de oogst rijp was.*

8. *ὅπ. ἄχθομαι μήδ' ὑπονοεῖτε denkt niet* d a t *ik mij erger. ποίεε ὅκως ἐκείνην θεήσεαι maak* d a t *gij haar te zien krijgt.*

ὅσον en **ὅσα** adv. zoveel, zozeer, zo groot als, ongeveer.
ὅσῳ — τοσούτῳ voor een comp.: hoe — des te.
ὅσον οὐ = μόνον οὐ, tantum non, bijna.

ὅταν conj. c. subj. Hom.: *ὅτ' ἄν;* versterkt: *ὅτανπερ.*

ὅτε rel. correl. adv. en conj. 1. na hoofdtijd: wanneer, nu.
2. na hist. tijd i. de hoofdz. met ind. toen.
3. na hist. tijd i. d. hoofdzin met opt. (telkens) als, wanneer.
4. Bij Hom. ook c. subj.; vooral in vergelijkingen: zoals.
5. *ἔστιν ὅτε:* er is wanneer = nu en dan, soms.
6. causaal: nu, daar.
7. terwijl, bijna = ofschoon (cf. Lat. ,,cum.").

ὅτε δή *(ῥα)* conj. toen nu dus.

ὁτὲ μέν, ὁτὲ δέ of *ἄλλοτε δέ* nu eens, dan eens.

ὅτι en *po.* **ὅττι** (eigenlijk = *ὅ τι,* neutr. v. *ὅστις*) conj.
1. *dat,* verklarend: wat betreft dat (L. quod.).
2. redegevend: omdat.

3. *dat* conj. na de verba sent. et decl., ook waar i. h. Lat. acc. c. Inf. verplicht is. Na hist. tijd dikwijls met d. optat. orat. obl. maar ook met de or. recta.

4. *οἶδ' ὅτι, ἴσθ' ὅτι* ellipt.: ik weet, dat; weet dat wel: (cf. *δῆλον ὅτι*).

ὅτι μή = *εἰ μή* behalve.

ὅτι bij superlativ: zo — mogelijk.

μὴ ὅτι zie bij *μή:* niet alleen niet, laat staan dat.

ὁτιή = *ὅτι* omdat.

οὐ οὐκ οὐχ proclitisch, zonder accent, vóór het betr. woord, maar met accent als het achteraan staat; *po. οὐκί,* en *οὐχί:*
1. niet: ter ontkenning van een feit, ook al is het geen vast feit, vandaar bij alle wijzen behalve imper. subj. hort. en de optat. zonder *ἄν.*
2. niet (waar)? vraagwoord als een bevestigend antwoord wordt verwacht; *οὐ γάρ;* niet waar?
3. *οὐ,* aan h. begin, door volgende ontk. *versterkt.*
4. met vragend futurum = zult ge niet? = bevel: wil je wel eens, *οὐ μή* verbod, wil je wel eens niet . . .
5. met *ἄν* en de opt. aor. als verzoek: zou je niet?
6. *οὔ(κ, χ)* (let op h. accent) in een antwoord: *neen.*

οὐ γὰρ ἀλλὰ adv. neen maar heus, want waarlijk.

οὐ γὰρ δή adv. toch zeker niet.

οὐ δῆτα adv. zeer zeker niet.

ὅσον τ' ὄργυιαν *ongeveer* e. *vadem* τοσοῦτο ὅσον *zoveel als.*
ὅσῳ ἀμαθέστερος τοσ. θρασύτερος *hoe dommer deste brutaler.*
ὅσον οὐκ ἤδη ἔχειν τ. πόλιν *de stad bijna reeds in z. bezit te hebben.*
ὅταν τι δρᾷς εἰς κέρδος *als men iets om het voordeel doet.*

1. τί δεῖ σκοπεῖν, ὅθ' οἶδε μὲν τεθνᾶσι... *nu zulke mensen dood zijn.*
2. ὅτε ῥ' ἀνίαζον, προσέειπε *toen zij hen verveelden, sprak hij.*
3. ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι *als de zoete slaap hem beving.*
4. ὡς δ' ὅτε τις ἵππος θείῃ *zoals wanneer een paard draaft.*
5. κἀδόκει μὲν ἔσθ' ὅτε *en hij verbeeldde zich soms.*
6. ὅτε γε μήδ' ὑμᾶς πείθω, *daar ik zelfs jullie niet overtuig.*
7. τίς δ' οὗτος, ὅτε θ' εὕδουσι ἄλλοι; *wie ben jij daar (terwijl) anderen slapen.*

ὁτὲ μέν τε μετὰ πρώτοισι, ἄλλοτε δ' ἐν πυμάτοισι

1. ἴσθι τοῦτο, ὅτι ψεύδει = *weet dit, dat gij liegt.*

ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι εἶπον: *wat betreft dat ik al lang gezegd heb.*

2. ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν; *is het vrome, omdat het vroom is, geliefd b. d. goden?*
3. οἶδ' ὅτι νοσεῖτε *ik weet dat gij ziek zijt.* ἔλεγον ὅτι Κῦρος τέθνηκεν *zij zeiden dat: Cy. is dood = dat C. dood was.* ἧκεν ἄγγελος, λέγων ὅτι λελοιπὼς εἴη τὰ ἄκρα... *zeggende dat hij de toppen verlaten had.*
4. ζῶσά γ' ἄν, σάφ' οἶδ' ὅτι *als ze leefde (zou ze het wel doen) dat weet ik zeker.*

οὔτε... ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ *je bent nooit de stad uit geweest, behalve één maal.*

ὅτι τάχιστα *zo snel mogelijk.*

1. οὐ μάλ' ἀκαχοίμην *ik zou niet erg verdrietig zijn.* οὐ φάναι *loochenen* οὐκ ἐᾶν *verbieden, maar* μὴ ἀπόλοιτο: *och, dat hij niet omkome.*

2. οὔ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι; *zijn er dan geen anderen?* πῶς γὰρ οὔ: *hoe zou het dan niet? natuurlijk wel.*
3. οὐκ οἶδεν οὐδείς, *neen, niemand weet....*
4. οὐκ εἶ; *wil je wel eens gaan?* οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων; *wil je wel eens niet zitten treuzelen?*
5. οὐκ ἄν μοι δόμον ἡγήσαιο; *zoudt u me niet het huis willen wijzen?*
6. ἦ κἀπὶ ταύτῃ τῇ πόλει ἦν; οὐκ. *Was hij ook bij die stad? Neen.*

οὐ γὰρ ἀλλ' ἔχω κακῶς *want waarachtig, het gaat mij slecht.*

οὐ μὲν οὖν adv. neen, veeleer, integendeel.
οὐ μὰ en **οὐ** alleen, met den acc. v. een godennaam: *neen, bij.*
οὐ μή (= *οὐ δέος ἐστὶ μή* er is geen angst dat) met Ind. Fut. of Subj. aor., soms Inf. *in geen geval, geen sprake van.*
οὐ μὴν ἀλλά conj. niettemin.
οὐχ ὅπως (= *μὴ ὅτι)* conj. niet alleen niet, laat staan dat.
οὗ relat. correl. adv. bij *ποῦ;* 1. alwaar, waar.
2. v. tijd: wanneer.
οὐδαμά — **μῇ** adv. nergens, nergens heen — langs, v. tijd: *nooit.*
οὐδαμόθεν — **όθι** — **οῦ** adv. nergens vandaan, nergens, geenszins.
οὐδαμόσε — **ῶς** adv. nergens heen, op geen manier, geenszins.
οὐδέ conj. en niet, maar niet, ook niet, zelfs niet.
οὐδὲ — **οὐδέ** adv. niet — en ook niet.
οὐδ' ὧς adv.: ook zó niet; *toch niet.*
οὐδέκοτε adv. Ion. = **οὐδέποτε** nooit.
οὐδέπῃ adv. en volstrekt niet.
οὐδέν adv. volstrekt niet, i. h. geheel niet.
οὐδεπώποτε adv. nog nooit.
οὐκέτι adv. niet meer, niet langer, niet verder.
οὐκί adv. niet, neen; zie verder bij *οὐ.*
οὔκουν adv. Ion.: *οὔκων.* 1. *dus niet.*
2. niet? vraagwoord; bevestigend antwoord verwacht.
οὐκοῦν adv. oorspr. vraagwoord: niet waar? verzwakt tot *dus.*

οὔκω — **ων** — **ως** Ion. voor *οὔπω, οὔκουν, οὔπως.*
οὖν Ion. **ὦν** adv. 1. diensvolgens, derhalve, dus.
2. werkelijk, inderdaad.

3. dus, ik wou maar zeggen; het vorige weer opvattend.

4. hoe het zij, in elk geval.

5. na pron. rel. = dan ook, Lat. — cumque.
οὕνεκα (= *οὗ ἕνεκα)* — **κεν** *po.* conj. 1. (datgene) waarom, meestal als attractie v. *τούτου ἕνεκα, ὅ daarom dat, omdat.*

2. *po.* na verba sent. et decl. = *ὅτι dat.*
3. *po.* = *ἕνεκα,* c. gen. ter wille van, wat betreft.

οὔπῃ adv. nergens, in geen geval.
οὔποθι *po.* adv. nergens.
οὔ ποτε, οὔποτε adv. nooit, nooit meer.
οὐ πώποτε, οὐπώποτε nog nooit.

οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα, οὐ τὸν Δία neen, bij Zeus.

οὐ μὴ πίθηται: geen sprake van dat hij zal luisteren.
οὐ μὴν ἀλλὰ πειράσομαι ik zal het niettemin proberen.

1. *ἔστιν οὗ = er is, waar = op sommige plaatsen.*
οὗ γὰρ τοιούτων δεῖ waar, wanneer zulken nodig zijn.

οὐδαμοῦ γῆς nergens ter wereld. οὐδ.' λέγειν voor niets achten.

δόλῳ, οὐδε βίηφιν met list, maar niet met geweld.
οὐδ' ἔνθα ναίεις, οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα en niet, waar gij woont, en ook niet met wie gij leeft.

ὅ τ' ἄριστον Ἀχιλλέα οὐδὲν ἔτισεν dat hij ... i. h. geheel niet heeft geëerd.
οὐδεπ. ἐφρόντισας τῶν νέων je hebt je nog nooit om de jeugd bekommerd.
τὸν οὐκέτι φασὶ νέεσθαι van wien ze zeggen dat hij niet meer zal terugkomen.

1. *οὔκων δὴ ἔπειθε hij kon hem dus niet overhalen.*
2. *οὔκουν σοι προὔλεγον heb ik het je niet voorspeld?*

οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω πεπαύσομαι, wanneer ik de kracht niet heb, zal ik dus werkeloos blijven.

1. *ἐπεὶ οὖν παύσαντο toen zij dus (dan) hadden opgehouden.*
2. *εἰ δ' ἔστιν, ὥσπερ οὖν ἔστι θεός als er dus nu, zoals inderdaad het geval is, een god bestaat.*
3. *ὃν οὖν ἐκείνη ἔλεγε λόγον dus, ik wou maar zeggen, die rede, die zij uitsprak ...*
4. *τῇ δ' οὖν στρατιᾷ ἀπέδωκε μίσθον aan het leger in elk geval betaalde hij soldij. εἴτε οὖν εἴτε μή hetzij dan wel, hetzij niet.*

τί οὖν welnu, wat zou dat? 5. *ὅστις οὖν wie dan ook.*

1. *πρήξαντα ... οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα na te hebben verricht ... dat waarom wij hier gekomen zijn. οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμασεν omdat hij Chr. had gehoond.*
2. *οἶδα οὕνεκα Πηνελόπεια ἀκιδνοτέρη ik weet dat P. zwakker is.*
3. *γυναικὸς οὕν. terwille v. e. vrouw. θάρσει προνοίας οὕνεκα wees gerust, wat die voorzorg betreft.*

οὔποτε φύλλα φύσει hij zal nooit meer bladeren voortbrengen.
οὔπ. μοι τὸ κρήγυον εἶπας nog nooit hebt ge mij het gunstige gezegd.

οὔ πω, **οὔπω** adv.: nog niet.
οὔ πως, **οὔπως** adv. geenszins, volstrekt niet.

οὔτε adv. en niet; veelal *οὔτε — οὔτε* noch, noch.
οὔτι adv. neutr. v. *οὔτις* i. h. geheel niet.
οὔ τοι en **οὔτοι** adv. zeker niet, heus niet.
οὕτως adv. Att.; vóór medeklinkers en Ion. altijd *οὕτω*.
1. zo, meestal = het voorafgaande, zozeer.
2. zo waarlijk als.

3. zo maar, zonder meer.
οὑτωσί versterkt *οὕτως*, juist zó.
οὐχ en **οὐχί** niet, zie verder bij *οὐ*.
ὄφρα *po.* conj. correl. met *τόφρα*. 1. zolang als, terwijl.

2. totdat c. ind. = dum. c. *ind.*
3. totdat, na hoofdtijd c. *subj.* na histor. tijd. c. *opt.* = dum c. subj., met finale kracht: *opdat intussen.*
4. opdat, om, c. *subj.* na hist. tijd ook c. *opt.*

ὄχα *po.* adv. versterking v. d. superl.: verreweg.
ὀψέ adv. laat (daarna), pas laat, comp.: *ὀψιαίτερον* sup. *ὀψιαίτατα.*

Π

πάγχυ adv. Ion. en *po.* voor *πάνυ* geheel en al, *μάλα πάγχυ.*
πάλαι adv. oudtijds, lang geleden, al lang.

πάλιν adv. 1. terug, opnieuw, vaak met *αὖθις.*

2. tegen.
παντάπασι(ν) adv. 1. geheel en al, in alle opzichten.
2. in e. antwoord: zeer zeker.

πανταχῇ, **πάντη**, **πάντῃ** adv. 1. overal, overal heen.
2. in alle opzichten.
πανταχόθεν, **παντόθεν** adv. v. alle kanten.
πανταχόθι, **πανταχοῦ** adv. overal.
πανταχοῖ, **πανταχόσε** **παντόσε** adv. overal heen.
πανταχῶς, **πάντως** adv. op alle manieren, geheel en al.
i. e. antwoord: ja zeker.

οὔ πω λῆγε χόλοιο *hij hield nog niet op m. z. drift.*

ἔνθ' οὔ πως ἔστιν καταβημέναι *daar is het volstrekt niet mogelijk af te dalen.*

οὔτε θεῶν τις, οὔτ' ἀνθρώπων.

οὔτι κάκιστος *volstrekt niet de lafste, alles behalve laf.*

οὔτοι ἔτι δηρόν *heus niet lang meer.*

1. οὔτως, ὥσπερ οὗτος ἐννέπει *zó, als die daar zegt.*

2. οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων *zo waarlijk moge ik vreugde aan mijn kinderen beleven.*
3. ἀλλ' οὕτω πρὸς ἡδονήν *maar zo maar, naar ieders lust.*

1. ὄφρ' Ἀχ. μήνιεν *zolang Achilles mokte.* ὄφρα τοι ἀμφεπένοντο Μενέλαον, τόφρα... *terwijl zij bezig waren met Menelaos, in die tijd...*
2. ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο *tot dat hij de grote grot bereikte.*
3. ἔχει κότον ὄφρα τελέσσῃ *bewaart z. wrok totdat hij hem gekoeld heeft (= om hem te koelen).*
4. ὄφρα τάχιστα εἴπῃ *om zo spoedig mogelijk te gaan zeggen.* ὄφρ' ἑτάρον θάπτοι *om zijn vriend te begraven.*

alleen in ὄχ' ἄριστος *verreweg de beste.*

ὀψὲ τῆς ἡμέρας *laat op d. dag.* ὀψὲ φρονεῖς εὖ *pas laat kom je tot verstand.*

Π

ὁ δ' ἤχθετο π. μάλα *hij was geheel en al gehaat.*

βροτοῖο πάλαι κατατεθνηῶτος *v. een lang geleden gestorven man.* τέθνηχ' ὑμῖν πάλαι *hij is al lang dood voor jullie.*

1. πάλιν ἐξ ἀρχῆς *weer van het begin af.*

ὁ γέρων πάλιν ᾤχετο *de grijsaard ging terug.*

2. οὔτις πάλιν ἐρέει *niemand zal tegenspreken.*

1. παντάπασι βούλομαι *in alle opzichten wens ik het.*
2. εἶτα ἀνελεύθερον νομίζεις; π. γε *En dan vind je dat slaafs? Ja, zeer zeker.*

1. π. ἄστεος *overal i. d. stad.* προσδέρκου π. *bekijk (hen) aan alle kanten.*
2. κακῶς πέπρακται π. *het is in alle opz. slecht gegaan.*

πανταχοῦ γῆς *overal ter wereld.*

πάντως οὐ *in het geheel niet.* Ἦ λέγω; πάντως. *Zal ik het heus zeggen? Ja zeker.*

πάνυ adv. (zie πάγχυ) zeer, geheel en al; in een antwoord. πάνυ γε, πάνυ μὲν οὖν: ja zeker, helemaal, met het lidwoord, als adjectief: groot, beroemd.

παρά adv. daarbij, daarnaast.

gewoonlijk *Praepos I c. gen.* (ook πάρ) 1. van de kant van, alleen v. personen. 2. bij passiva: *door* = ὑπο.

II. c. dat. 1. bij, *naast*, bij verba v. rust en v. beweging.

2. bij, naar het oordeel van, in de ogen van.

3. παρ' ἑαυτῷ γενέσθαι bij, tot zichzelf komen.

III. c. acc. 1. naar toe, v. personen, bij.

2. langs, naast.

3. voorbij.

4. v. tijd: naast, gelijklopend met, dus *gedurende*.

5. voorbij, naast, vand. *in strijd met, tegen*.

6. bij getallen: *op* — *na*.

7. vergeleken bij.

8. naast, behalve.

πάρα en **πάρ** = πάρεστι en πάρεισι er is aanwezig, het is mogelijk.

παράπαν adv., vaak met τό: over h. alg., geheel en al.

παραυτά en **παραυτίκα** adv. ogenblikkelijk.

παρέκ en —ἐξ adv. en praep. 1. c. gen.: er buiten langs, behalve.
2. c. acc. voorbij.

3. buiten . . . om.

πάροιθε(ν) *po.* adv. 1. van voren. 2. v. tijd: tevoren.

3. praep. c. gen.: vóór.

πάρος adv. te voren; conj. c. inf. eer dan, vóór. c. gen. vóór.

πατρόθεν adv. v. vaders kant, met vaders naam.

πεδόθεν adv. v. d. grond af, v. harte. **πέδονδε** adv. naar d. grond.

πέζῃ adv. te voet, over land, overdr.: in proza.

πέλας adv.: dicht bij, c. gen. nabij.
ὁ πέλας de buurman, zijn naaste.

περ enditica, die het voorafgaande versterkt; vooral relativa, bv. ὅσπερ precies hij, die.
1. zeer, vooral, in elk geval.
2. bij participia = καίπερ.

πέρα adv. verder; c. gen. verder dan; v. tijd: na.

πέραθεν adv. van de overkant.

πάνυ ὀλίγοι of ὀ. πάνυ. ὡς πάνυ εἰδῆτε opdat gij geheel en al moogt weten. ὁ πάνυ Περικλῆς de beroemde Perikles.

παρὰ δὲ χρυσόθρονος Ἥρη en daarnaast etc.

I. 1. *ἐλθεῖν παρὰ Διός van Zeus komen. ἀκούειν παρ' ἀγγέλων.* 2. *παρὰ πάντων ὁμολογεῖται door allen wordt erkend.*

II. 1. *ἡμένη παρὰ πατρί naast haar vader gezeten. παρὰ σοὶ κατέλυον zij namen bij u hun intrek.*

2. *οὗτος παρ' ἐμοὶ δίκαιός ἐστι, die is in mijn ogen rechtvaardig.*

III. 1. *ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παίδια de kinderen werden bij hem gebracht.*

2. *παρὰ θῖνα θαλάσσης langs het strand der zee. κληῖδα παρ' ὦμον in het sleutelbeen naast d. schouder.*

3. *παρὰ τὴν Βαβυλῶνα παριέναι. B. voorbijtrekken.*

4. *παρὰ πότον gedurende het drinken, bij een glas wijn.*

5. *παρ' ἐλπίδα tegen verwachting. π. τοὺς νόμους tegen de wetten. (κατὰ τ.ν. in overeenstemming met de wetten).*

6. *παρὰ τέτταρας ψήφους op* 4 *stemmen na. παρὰ μικρόν bijna.*

7. *παρὰ τὰ ἄλλα ζῷα vergeleken bij de overige dieren. παρ' οὐδὲν ποιεῖσθαι = gelijk niets achten.*

8. *οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα er zit niets anders op behalve dat.*

οὐδ' ὁ κωλύσων πάρα niemand aanwezig om te .... οὔτι πάρα προνοῆσαι niet mogelijk iets te bedenken.

οὐκ εἰμὶ τὸ παρ. ἄθεος niet geheel en al atheïst.

τὸ παραυτίκα ἡδύ het genot v. h. ogenblik.

1. *νῆχε παρέκ hij zwom er buiten langs. π. εἰπεῖν bezijden (de waarheid) spreken. παρὲξ δὲ τοῦ ἀργυροῦ behalve h. zilver.* 2. *μέγα σῆμα π. voorbij het grote graf.* 3. *δῶρα π. Ἀχιλῆα δέχεσθαι geschenken buiten Ach. om aannemen.*

1. *πάρ. δὲ λάμπετο αἰχμή v. voren glinsterde de punt.* 2. *ἃ πάρ. ὑπέστην wat ik te voren beloofd heb.*

3. *πάρ. Ὀδυσσῆος μεγάροιο vóór het huis v. Odysseus.*

πάρος μεμαυῖαν (reeds) te voren vol vuur; πάρος οὖδας ἱκέσθαι vóór de bodem te bereiken; δωμάτων π. vóór het huis.

πατρ. ὀνομάζειν met vaders naam (er bij) noemen.

οἵ τοι πεδόθεν φίλοι εἰσί die u v. harte dierbaar zijn.

ἐν τ. νησοὶ ... οἱ ἄλλοι πάντες πέζῃ alle anderen over land.

τάφου πέλας nabij het graf. πᾶς τις αὐτὸν τοῦ π. μᾶλλον φιλεῖ elk houdt meer v. zichzelf dan van zijn naaste.

1. *μίνυνθα περ zeer kort. τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν ἐγγυαλίξαι eer behoorde hij mij in elk geval te verlenen.* 2. *ἀλόχῳ περ ἐούσῃ hoezeer gij ook mijn vrouw zijt.*

μὴ λέξῃς πέρα spreek niet verder. θαυμάτων πέρα meer dan wonderen.

π. μεσούσης ἡμέρας na de middag.

πέραν adv. Ion. *πέρην:* aan, naar de overkant; c. gen. *over.*
περί adv. 1. i. h. rond, rondom. 2. zeer.

praep. I c. gen. plaatselijk: om.

2. over, bij ww. v. weten, horen, zeggen, vrezen.
3. wat betreft.
4. *po.* vóór, boven.

II. c. dat. 1. om, plaatselijk, vooral v. kleren.
2. evenals bij de gen. *om,* als doel of aanleiding.
III. c acc. 1. om, bij beweging, en rust in grotere omtrek.

2. iemands gevolg, of iemand met zijn gevolg.
3. met betrekking tot, met, ten opzichte van.

4. bij tijdsbepalingen en getallen: omstreeks.
πέριξ Ion. en *po.* adv. i. h. rond, rondom.
praep. c. gen. en acc. rondom.
πέρι πρό en **περιπρό** *po.* naar alle kanten.
πέρυσι(ν) adv. een jaar geleden.
πῇ Ion.: *κῇ* vragend adv.: waarlangs? waarheen? hoe?
πῇ μὲν — πῇ δέ eensdeels, anderdeels.
πῃ Ion.: *κῃ* onbepaald adv.: ergens langs, — heen, op een of andere manier; ongeveer, soms.
πηνίκα vragend adv.: hoe laat?
πλήν adv. alleen behalve, behalve dat; praep. c. gen.

πλησίον adv. nabij; ook c. gen.; comp. en sup. — *ιαίτερον — ιαίτατα.*

πόθεν Ion.: *κόθεν* vragend adv. waarvandaan, waarom?
ποθέν Ion.: *κοθέν* onbep. adv. ergens vandaan.
ποθί *po.* en **ποῦ**, Ion.: *κόθι* en *κοῦ,* vragend adv. *waar?*
ποθί *po.* en **που**, Ion.: *κοθί* en *κου* onbep. adv. *ergens.*
2. misschien, bijgeval, dunkt me, soms.

ποῖ Ion.: *κοῖ,* vragend adv. waarheen, waar?
πολλά adv. zeer, dikwijls; **τὰ πολλά** meestal.
πολλάκι(ς) adv. dikwijls.
πόλλαχα —**χῇ** —**χῶς** vele malen, op vele manieren.
πολλαχόθεν adv.: van vele kanten.

διαβαλόντες πέρην overstekend. πέραν τ. ποταμοῦ over de rivier.

1. *περὶ δὲ Τρῳαί Tr. vrouwen rondom.* 2. *περὶ μὲν θείειν ταχύν zeer vlug i. h. lopen. περὶ κῆρι rond h. hart, of zeer in het hart.*

I. 1. *τείχη περὶ Δαρδανίας de muren om Troie περὶ τρίποδος θεῖν om een drievoet een wedloop houden. ἀμύνεσθαι περὶ πατρίδος om het vaderland zich weren.*

2. *περὶ φόνου βουλεύειν beraadslagen over een moord.*

3. *τὰ περὶ τῆς δίκης alles betreffende het proces.*

4. *περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων boven alle anderen uitsteken. περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι (boven veel) hoog stellen π. οὐδένος ἡγεῖσθαι niets waard achten.*

II. 1. *περὶ στήθεσσιν om de borst. π. δουρὶ πεπαρμένη gestoken om de lans.*

2. *περὶ γὰρ 'δίε νηυσίν hij had angst om de schepen.*

III. 1. *περὶ κεῖνον ὁμίλεον zij drongen om hem heen. διατρίβειν περὶ Πιερίην omtrent P. vertoeven.*

2. *οἱ περὶ Ἡράκλειτον. H. en zijn aanhangers.*

3. *εὐσεβεῖν π. θεοὺς vroom zijn ten opzichte v. d. goden. π. τι εἶναι met iets bezig zijn. τὰ περὶ τὸ σῶμα.*

4. *π. μέσας νύκτας. π. τὰ Μηδικά omstr. de Perz. oorlogen.*

πέριξ ὑπορύσσοντες i. h. rond ondergravende. πέριξ τοῦ ἱρου om de tempel. βωμὸν πέριξ om h. altaar.

π. π. γὰρ ἔγχεϊ θῦεν hij raasde n. alle kanten met z. lans.

πέρυσι βουλεύειν λαχών h. vorig jaar door het lot lid v. d. raad geworden.

πῆ ἔβαν εὐχωλαί; waar zijn je beloften gebleven (heen)? κῆ ἀποβήσεται; hoe zal het aflopen?

ἦ πή με προτέρω ἄξεις of zul je me ergens verder heen voeren? οὐδέ πῃ ἔστι het gaat niet aan. οὕτω πῃ zó ongeveer.

πηνίκα μάλιστα; hoe laat ongeveer?

πλὴν ὅσον behalve voor zover. πλὴν Διός behalve Zeus.

πλὴν τοξευθῆναί τις ἐλέγετο behalve dat men zei dat er iemand met e. pijl geraakt was.

πλήσιον γὰρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου want die was dicht bij de gevangenis. οἱ πλ. de naasten.

πόθεν χοὰς ἔπεμψεν; waarom heeft zij een plengoffer gezonden?

ἔχεις τι βέλτιόν ποθεν λαβεῖν; kunt gij ergens iets beters vandaan halen?

πόθι τοι πόλις waar is je stad? ποῦ γῆς; waar ter wereld?

1. *οὐχ ἑκάς που ergens niet veraf.* 2. *οὐδείς που τοῦτο ἀγνοεῖ niemand, dunkt me, weet dit niet. ὡς δ' ὅτε πού τις θηρήτηρ . . . evenals wanneer soms een jager . . .*

ποῖ γῆς ἥκω; waar ter wereld ben ik gekomen. ποῖ βλέπων; met het oog waarop?

πολλάκι γὰρ σέο ἄκουσα dikwijls heb ik u gehoord.

πολλαχόθι *po.* en **πολλαχοῦ** adv.: op veel plaatsen, v. tijd: dikwijls.

πολλαχόσε adv. naar veel kanten.

πολλόν en **πολύ** adv. veel, zeer, hevig; bij superl. verreweg.

πόποι interj. och! helaas! verbazend! meestal ὦ πόποι.

πόῤῥω adv. *po.*: πόρσω comp. en sup. — ωτέρω — ωτάτω; vooruit, ver weg, verder; c. gen. ver van, en ver in.

πόῤῥωθεν adv. van verre.

ποσάκις adv. hoe dikwijls?

πόσε *po.* adv. = ποῖ waarheen?

πότε Ion.: κότε vragend adv.: wanneer?

ποτέ Ion.: κοτέ onbep. adv.: eens (hetzij nu, vroeger of later), in vragen: toch wel; τί ποτε wat toch wel? (zie bij τί) ποτὲ μὲν — ποτὲ δέ nu eens — dan eens.

ποῦ = πόθι, zie aldaar: waar?

που = ποθι, „ „ ergens, misschien, dunkt me.

πρίν adv. vroeger, te voren, eerder; ook **τὸ πρίν** *conj.*: 1. c. inf. of acc. c. inf. vóór, voordat. of c. Ind.

2. met betr. op de toekomst na ontk. zinnen met hoofdtijd πρὶν ἄν c. subj. en na hist. tijd *c. ind.* of *opt.*: *niet vóórdat.*

πρό adv. 1. v. plaats; vooraan, voort, naar voren.
2. v. tijd: te voren.

Praep. c. gen. 1. v. plaats, vóór, v. tijd, vóór.
2. ter verdediging van = ὑπέρ.
3. v. voorrang: meer dan, boven.
4. in plaats van.

προπάροιθε(ν) *po.* adv. 1. v. plaats: vooráán, c. gen. vóór.
2. v. tijd: te voren.

πρόπαλαι adv. zeer lange tijd geleden.

πρός *po.*: ποτί en προτί adv. er bij, bovendien.
Praep. I c. gen. 1. vandaan, v. d. kant van.

2. *aan* de kant van (cf. Lat. a c. abl.).
3. ook a. d. kant v. *personen,* dus: op iemands hand.
4. v. d. kant van, bij passiva = ὑπό door.
5. op bevel van, naar het oordeel van.
6. bij bezweringen: om de wille van.
7. in overeenstemming met, gepast voor.

II. c. dat. bij, aan, naast, in rust, en beweging naar rust toe.

πολὺ μείζων veel groter. π. φίλτατος verreweg de liefste.

πόῤῥω τοῦ εἰδέναι ver van het weten af. πόῤῥω τῶν νυκτῶν = diep in de nacht.

πόσε φεύγετε φῶτα ἰδοῦσαι; waarheen vluchten jullie op h. gezicht v. e. man.

πότ', εἰ μὴ νῦν; wanneer, zo niet nu?

ἦν π. χρόνος er was eens e. tijd. ὥς π. τις ἐρέει zó zal eens iemand zeggen.

δούλους ἔοντας τὸ πρίν te voren slaven zijnde. πρὶν γῆρας ἔπεισιν eer zal de ouderdom (haar) overvallen.

1. *πιέειν πρὶν λεῖψαι drinken, voor geplengd te hebben. πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισεν voordat z. vrouw hem had overgehaald.*

2. *οὐκ ἄπειμι πρὶν ἂν δῶ τὴν δίκην Ik ga niet heen, voordat ik mijn verdiende loon gekregen heb. οὐδαμόθεν ἀφίεσαν. πρὶν παραθεῖεν ἄριστον Zij lieten hen nergens gaan vóórdat ze een noenmaal hadden voorgezet.*

1. *προχέοντο, πρὸ δ' Ἀπόλλων zij stormden n. voren, Apollo voorop. πρὸ ὁδοῦ verder op de weg, bevorderlijk. οὐρανόθι πρό vóór a. d. hemel.* 2. *τὰ πρό τ' ἔοντα het verleden (= het tevoren zijnde).*

1. *πρὸ ὀφθαλμῶν voor ogen; πρὸ δείπνου voor de maaltijd. πρὸ τοῦ voor dezen.* 2. *πρὸ δεσποτῶν θανεῖν.*

3. *δυσδαίμων πρὸ πασῶν γυναικῶν rampzalig boven alle vrouwen.* 4. *ἄλλον πρὸ ἑαυτοῦ een ander i. plaats v. hemzelf.*

1. *τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπ. ἔθηκαν vóór de mannendeugd hebben de goden zweet geplaatst, d. i. mannendeugd is zonder zweet niet te bereiken.*

πρὸς δ' ἔτι καί en ook nog bovendien.

I. 1. *ἀλώμενος πρὸς ἠοίων ἀνθρώπων zwervend van af de Oosterse mensen. πάππος ὁ πρὸς πατρός grootvader v. vaders kant.*

2. *πρὸς τοῦ λιμένος aan de kant v. d. haven.*

3. *Ζεὺς πρὸς ἡμῶν ἐστιν. Zeus staat aan onze kant.*

4. *γελώμενος πρὸς σοῦ uitgelachen door u.*

5. *δικαιότατον πρὸς θεῶν naar het oordeel der goden zeer rechtvaardig.*

6. *πρὸς θεῶν om godswil.*

7. *οὐ πρὸς σοφοῦ (past) niet voor een wijze; οὐ πρὸς ἅπαντος ἀνδρός geen zaak voor Jan en alleman.*

II. 1. *πρὸς βωμῷ bij het altaar. λαβεῖν προτί οἱ bij zich nemen.*

2. bij, bovenop.

III. c. acc. 1. naar, op iets toe.

2. met vijandelijke bedoelingen: op af, tegen.

3. zonder vijandschap: *tegen, met,* na ww. v. spreken, en *voor.*

4. met betrekking tot, met het oog op.

5. vergeleken bij.

6. van doel: tot.

7. van tijd; tegen.

προσέτι, πρὸς δ' ἔτι adv. nog bovendien.

πρόσθε(ν) adv. 1. van voren, voorwaarts.

2. v. tijd: te voren, vroeger.

3. *praep. c. gen.* vóór, ter bescherming van.

πρόσ(σ)ω adv. 1. naar voren, vooruit, verder; ook: *τοῦ πρόσω* verder.

2. ver, in de verte, v. plaats en tijd.

πρότερον adv. vroeger, eerder.

πρότερον ἤ c. inf. of verb. fin.: voordat.

προτέρω adv. verder, meer n. voren.

προὔργου uit *πρὸ ἔργου* vooruit, dienstig, comp. en sup. — *ιαίτερον* — *ιαίτατα.*

πρωί en **πρῴ** adv. vroeg, comp. en sup. — *αίτερον* — *αίτατα.*

πρῴην adv. onlangs, eergisteren.

(τὸ) πρῶτον en **(τὰ) πρῶτα** eerst, het eerst.

ἐπήν, ἐπεί of *ὅπποτε πρῶτον* zodra, *τὴν πρώτην (ὥραν* of *ὁδόν)* terstond.

πύκα *po.* adv. 1. dicht, stevig, herhaaldelijk. 2. zeer.

πυκινόν —ά —ῶς, πυκνά adv. = *πύκα;* ook: verstandig, slim.

πω Ion.: **κω** enclit. adv. *nog,* steeds met ontkenning.

πώμαλα adv. allerminst, volstrekt niet.

πώποτε adv. ooit, meestal met *οὐ* nog nooit.

πῶς Ion.: **κῶς** vragend adv. 1. hoe?

2. met *ἄν* uitdrukking v. e. wens.

πῶς δοκεῖς; wat denk je wel? van wat ben je me, duchtig.

πως Ion.: **κως** onbep. adv. 1. op een of andere wijze, soms. vaak na *αἰ, εἰ, οὐ* etc. 2. verdoezelend: zowat, ongeveer.

Ῥ

ῥ, ῥά adv. dus, dan, zie verder *ἄρα.*

2. πρὸς τοῖσδε *hierbij, bovendien.*

III. 1. πρὸς μεσημβρίαν *naar het Zuiden.*

2. ἰέναι πρὸς τοὺς πολεμίους *op de vijanden af gaan.*

3. σπονδὰς ποιεῖσθαι πρός τινα... *met iemand.* μαρτυρῆσαι πρὸς τοὺς δικαστάς *getuigen vóór de rechters.*

4. πρὸς ταῦτα *met het oog daarop* τὰ πρὸς τὸν πόλεμον *wat op d. oorlog betrekking heeft.*

5. κοῖός τις πρὸς τὸν πατέρα *wat voor iemand bij zijn vader vergeleken.*

6. πρὸς τί; *waartoe?* πρὸς χάριν δημηγορεῖν *naar de mond (eig. ten pleziere van) praten.*

7. πρὸς ἑσπέραν *tegen den avond.*

1. πρ. ἔχειν *van voren, voor zich houden.*

2. ὁ πρόσθεν λόγος *de vroegere redenering.*

3. πρόσθε πυλάων *vóór de poort.*

1. ἵπποι πρόσσω μεμαῶτε *vooruit strevende paarden.*

2. πρόσω τοῦ ποταμοῦ *ver van en ver op de rivier.* πρόσω τῆς νυκτός *ver in de nacht.*

ὀλίγον πρότερον *kort te voren;* πρότερον ἢ βασιλεῦσαι *voordat hij koning was.* πρ. ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν *voordat zij het karakter hadden leren kennen.*

φαίνεται γάρ μοι προὔργου τι ἂν γενέσθαι *het komt me voor dat het iets vooruit zou kunnen komen.*

πρωὶ ἔτι τῆς ἡμέρας *nog vroeg op den dag.*

μέχρι οὗ πρῴην καὶ χθές *tot de laatst geleden tijd.*

οὐρῆας μὲν πρ. ἐπῴχετο *de muilezels viel hij het eerst aan.*

ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται *zodra hij geboren is.*

1. σάκος πύκα ποιητόν *stevig gemaakt* πύκ' ἐβάλλετο *werd herhaaldelijk getroffen.* 2. π. φρονέοντες *zeer verstandig.*

ἐμοὶ πυκινὰ φρονέοντι *door mij, die slim nadacht.*

ἐσθλὸν οὔτε τί πω εἶπας *nog nooit heb je iets gunstigs gezegd.*

πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας; *hoe zullen ze u een aandeel geven?*

2. πῶς ἂν θάνοιμι; *hoe zou ik kunnen sterven? Mocht ik toch sterven!* πῶς γὰρ οὔ; *hoe zou het niet? ja natuurlijk.* πῶς δοκεῖς καθύβρισεν *zij mishandelde hem van wat ben je me.*

1. αἴ κέν πως βούληται ἀμῦναι *of hij soms wil verdedigen.*

2. ὧδέ πως *zowat zó;* ἄλλως πως *op e. andere soort van manier.*

Ῥ

ῥέα adv.; *po.* en Ion.: **ῥεῖα** adv. *gemakkelijk,* zorgeloos.

ῥίμφα *po.* adv. snel, vlug.

Σ

σάφα adv. duidelijk, nauwkeurig, zeker, precies.
σήμερον *po.* adv. Att.: *τήμερον* vandaag, heden.
σίγα, **σίγῃ** adv. 1. stilzwijgend, in stilte.
2. c. gen. buiten weten van.
στοιχηδόν adv. op een rij; naast of achter elkaar.
σύν oud: **ξύν**, adv. te zamen, te gelijk.
praep. c. dat. 1. samen met.

2. op de hand van. 3. met behulp van.
4. gevolg aanduidend (= cum. Lat.) *tot.*
5. in overeenstemming met.
σφόδρα —**δρῶς** adv. zeer.
σχεδόθεν *po.* adv. van nabij.
σχεδόν *po.* adv. 1. nabij, ook c. gen. en dat.

2. bijna, ongeveer, dunkt me.
σχολῇ adv. op zijn gemak; met moeite, i. h. geheel niet.

T

τἆλλα = **τὰ ἄλλα** adv. overigens, voor de rest.
τᾶν, **ταν** met *ὦ*; mijn beste.
ταυρηδόν adv. als een stier.
ταύτῃ, versterkt **ταυτηί** demonstr. adv.: hier, op deze manier, zó.
τάχα adv. *po.* spoedig; *οὐ τάχα* niet gauw, niet licht.
pro. wellicht, misschien; *ταχέως* = snel.

τε conj. *en*, encl. gebruikt achter h. woord (Lat. —que) *τε . . . τε . . .* zowel als *τε . . . ἰδέ* en *τε . . . ἠδέ* maar toch.
in vele verbindingen, met afgesleten betekenis. *τε — καί, εἴπερ — ἀλλά τε. δέ τε, μέν τε.*
bij pronomina generaliserend *ὅς τε* = *ὅς τις* alwie.
soms volkomen overbodig; bv. bij vraagw.; niet te verwarren met:
τε acc. s. Dor. = *σε τέ* = *τέα* = *σά* of *τέ* = *τέο* = *τίνος;*

τέλος adv. acc. v. h. subst.: ten slotte.

ὃ δέ μιν ῥέα πάλλε *hij zwaaide hem gemakkelijk.* ϑεοὶ ῥεῖα ζώοντες *de zorgeloos levende goden.*

ῥίμφα ϝε γοῦνα φέρει *vlug dragen hem z. knieën.*

Σ

οὐ σάφα οἶσϑ' *gij weet niet precies;* σάφ' ἴσϑι *weet wel.*

παύσωμεν πόλεμον σ. *laten we vandaag met de oorlog ophouden.*

1. σῖγ' ἔχειν *zich stil houden.* 2. σίγῃ τοῦ Αἰϑίοπος *buiten weten v. d. Aethiopiër.*

ξὺν παιδὶ πύργῳ ἐφειστήκει *zij stond met haar kind op het bastion.* Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. *M. en de zijnen.* σὺν ϑεῷ *met gods hulp.*

2. σὺν ἡμῖν οἱ ϑεοί *de goden zijn op onze hand.* 3. σὺν δορί *met behulp van de lans.* 4. σὺν δημοσίῳ κακῷ: *tot ramp v. h. alg.* 5. σὺν τῷ νόμῳ *met de wet.*

σφόδρα γε *ja zeker.*

οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν *toen zij dan dichtbij (elkaar) waren.* σχεδὸν ἔγχεος *dicht bij de lans.* τύμβου σχεδόν *bij het graf.* σχεδὸν πάντες *bijna, vrijwel allen.*

σχολῇ σ' ἂν ἐστειλάμην, *ik zou u i. h. geheel niet ontboden hebben.*

T

ὅδ' ἐστὶν, ὦ τᾶν, κεῖνος, *beste jongen dit is diezelfde . . .*

ταυρ. ὑποβλέψας *(hem) als een stier (v. onderen) aankijkende.*

αὐτοῦ ταύτῃ διεφϑάρη: *hij werd hier zo vernietigd.*

τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις *dan zou de stad spoedig het hoofd buigen.* τάχα δ' ἄν τι καὶ ἐπαύροιτο *misschien zou hij wat te danken gehad hebben.*

ἀνδρῶν τε ϑεῶν τε *zowel v. mensen als goden.*

ἐγὼ δ' ὀλίγον τε, φίλον τε ἔχων *met een klein maar toch aangenaam deel . . .*

᾿Ατρείδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος ᾿Αχιλλεύς. τίς τ' ἄρ σφωε ϑεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσϑαι *wie van de goden heeft hen beiden samen gebracht om in twist te strijden.*

τέλος διέστησαν *ten slotte gingen zij uiteen.*

τέως, τείως, τεῖος, τῆος adv. zólang, in die tussentijd, intussen.
τέως ἄν, zolang als

τῆ interj. zie daar, pak aan.

τῇ demonstr. adv. daarlangs, daar.
τῇ μὲν . . . τῇ δέ aan de ene . . . aan de andere kant.

τῇ . . . τῇ of *ᾗ* daárheen — waarheen, zo — als.

τῇδε adv. bij *ὅδε:* hier, zó.

τῆλε *po.* adv. ver; c. gen. ver van.

τηλόθεν *po.* adv. uit de verte.

τηλόθι en **τηλοῦ** *po.* adv. ver, in de verte.

τήμερον = *σήμερον* adv. vandaag, heden.

τῆμος adv. *po.* correl. met *ἦμος* = toen (tum), dan, zie *ἦμος*.

τηνίκα — **καδε** — **καῦτα** adv. op dat ogenblik.

τῆος zie *τέως* adv. intussen.

τί vragend adv. wat, in welk opzicht, waarom, hoe?

τι onbep. encl. adv. op zekere hoogte, enigszins, hoe dan ook, zowat.

τίη vragend adv. waarom nu toch?

τίπ(ο)τε *po.: τίπτε* soms **τίφθ'** waarom toch?

τοί encl. adv.: stel je voor, inderdaad, heus; vaak te zwak om te vertalen.

τοιγάρ adv. welnu dan.

τοιγάρτοι en **τοιγαροῦν** adv. dan ook, daarom dan ook.

τοίνυν adv. *welnu*, dus, werkelijk.

τόσονδε, τοσοῦτον adv. zózeer.

τοσούτῳ adv., vooral bij comp.: in verband met *ὅσῳ* hoe . . . *τ.* des te.

τόσ(σ)ακις adv. zó dikwijls.

τότε adv. v. tijd: in die tijd, dan, toen.

τοὔνεκα, —κεν *po.* adv. uit *τοῦ ἕνεκα — κεν* daarom.

τόφρα *po.* demonstr. adv.: in die tijd, intussen, tot zolang.

τρίχα, τριχῇ, τριχθά adv. in drieën.

τῷ *po.* demonstr. adv. in dat geval, dan, daarom.

τῶς of **τώς** *po.* demonstr. adv. zó, aldus.

Υ

ὑπαί *po.* adv. en praep. = *ὑπό* naar beneden, onder.

ὕπαιθα *po.* adv. zijdelings onder iets weg.

ὄφρα τέως αὐτός τε μένω *opdat ik intussen zelf werkeloos blijf.* τέως ἂν παῖδες ὦσι *zolang zij kinderen zijn.*

Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον, *ziedaar, Cycloop, drink wijn.*

τῇ βάλεν *dáar trof hij hem.*

χῶρος τῇ μὲν εὐρὺς ... τῇ δὲ στεινός ... *hier breed, daar smal.*

τῇ ἴμεν ᾗ κεν δὴ σὺ ἡγεμονεύῃς *daarheen gaan, wáarheen gij maar de weg wijst.*

καὶ τῇδε κακὸν πάσχειν *ook hier ellende lijden.* τῇδε εἴη *moge het zo gaan.*

ὤλετο τῆλε *hij is ver weg omgekomen.* τ. φίλων *ver van z. vrienden.*

οἱ τί σοφοί *zij, die waarin knap zijn?* τέκνον, τί κλαίεις;

εἴ τι πιστεύομεν, *als we enigszins vertrouwen.*

τὸ συγγενές τοι δεινόν *de bloedverwantschap is inderdaad een geweldige macht;* αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν *het is toch heus een schande lang te blijven.*

τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω *welnu dan, ik zal het zeggen.*

τοιγαροῦν πᾶσαι πόλεις Κῦρον εἵλοντο *daarom dan ook kozen alle steden Cyrus.*

ἐγὼ μὲν τοίνυν ἀπείρηκα *welnu, ik geef er de brui van.*

ὅσῳ ἀμαθέστερον, τοσούτῳ θρασύτερον *hoe dommer des te brutaler.*

τότε κέν μιν πεπίθοιμεν *dan zullen we hem wel overhalen.*

τοὔνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκε *daarom heeft hij rampen bezorgd.*

τόφρα δ' ἄρ' ... ἔλυε ἵππους *intussen spande hij de paarden uit.* τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος *zolang verleent hij de Trojanen kracht.*

τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις *dan zou de stad snel bukken.* τῷ οὐ νεμεσίζομ' Ἀχαιούς *daarom ben ik niet boos op de Ach.*

μὴ τῶς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἐφίλησα *opdat ik je niet zo zal haten als ik je nu heb liefgehad.*

Y

ὑπαὶ δὲ ἴδεσκεν *hij keek n. beneden!* χαλκῆς ὑπαὶ σάλπιγγος *onder (het geluid van) de koperen trompet.*

ὕπαρ acc. v. e. neutr. subst. adverb.: in werkelijkheid.
ὑπέκ, ὑπέξ *po.* adv. onder iets vandaan, ook c. gen.
ὑπένερθε(ν) *po.* van onderen, c. gen. onder.
ὑπέρ adv. boven. *praep. I c. gen.* 1. boven, over.
2. aan de overkant, over, voorbij.
3. ter verdediging van, voor.
4. ter wille van, om.
II. c. acc. voorbij, boven, over.

ὕπερθε(ν) adv. van boven; c. gen. te boven.

ὑπό adv. 1. onder. 2. ter begeleiding, daarbij.

praep. I. c. gen. 1. onder uit.

2. naar onder.
3. bij passiva: tengevolge van, *door.*

4. onder begeleiding van.

II. c. dat., 1. onder, v. rust onder iets.
2. onder, onderworpen aan.

III. c. acc. 1. onder naar toe.
2. v. tijd: gedurende, tegen.
3. onder, in onderwerping, bij vb. v. beweging en rust.

ὑπόδρα *po.* adv. dreigend, somber.
ὑποκάτω adv. onder, beneden; c. gen.: beneden.
ὕψι *po.* adv. in de hoogte, hoog, omhoog.
ὕψοθεν *po.* adv. uit de hoogte.
ὑψόθι, ὑψοῦ *po.* adv. in de hoogte.
ὕψοσε *po.* adv. omhoog.

Φ

φεῦ interj. ach! wee! och, helaas. Wel, wel, ook c. gen. v. reden.

φή *po.* adv. evenals.

X

χαμάδις, χαμᾶζε adv. naar de grond, ter aarde.
χαμᾶθεν adv. v. d. grond af.

ὕπαρ ἡ πολις οἰκήσεται καὶ οὐκ ὄναρ de stad zal in werkelijkheid bewoond worden en niet i. d. droom.

ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη ἵστατ' onder de voeten verrees een stofwolk.

1. *ὑπὲρ θαλάσσης ποτώμενοι over de zee vliegende.*

2. *Οἱ ὑπὲρ Χερρονήσου Θρᾷκες de Thr. voorbij de Ch.*

3. *τελεῖν ὑπέρ τ' ἐμαυτοῦ te volbrengen voor mijzelf.*

4. *ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀποθανεῖν om niet te sterven.*

ὑπὲρ Ἡρακλείας στήλας voorbij de zuilen v. H. ὑπὲρ ἄνθρωπον boven menselijke kracht.

ὕπερθε φοξὸς κεφαλήν van boven spits v. hoofd. ὕπερθε μόχθων γίγνεσθαι de moeilijkheden te boven komen.

ὑπὸ δ' ἕρματα τάνυσσαν zij strekten de stutten daaronder. λίνον δ' ὑπὸ ἄειδεν en daarbij zong hij een treurlied.

I. 1. *ῥέει κρήνη ὑπὸ σπείους een bron stroomt onderuit e. grot. ὑφ' Ἕκτορος φεύγοντες onder H.('s handen) wegvluchtend.*

2. *λαβὼν ὑπὸ μάλης ἐγχειρίδιον een dolk onder de oksel nemend.*

3. *ὑφ' ἧς θανών door haar gedood; ἐκφέρεσθαι ὑπὸ φίλων begraven worden door vrienden. ὑπό τινος ἄλλου ἐπελαθόμην door iets anders heb ik het vergeten.* 4. *ὑπ' αὐλητρίδων onder fluitspel. ὑπὸ μαστίγων ὀρύσσειν graven onder zweepslagen.*

II. 1. *τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ wat heb je onder je mantel.*

2. *ὤλετο ὑπὸ γαμφηλῇσι λέοντος onder de kaken v. d. leeuw. ὑφ' ἑαυτῷ ἔχειν onder zijn macht hebben.*

III. 1. *ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα hij dreef de schapen onder in de grot.*

2. *πάνθ' ὑπὸ μηνιθμόν gedurende de gehele wrok. ὑπὸ νύκτα= tegen d. n.*

3. *ἐγένετο πάλιν ὑπὸ βασιλέα kwam weer onder de (macht v. d.) koning. οἱ ὑπ' αὐτούς hun onderdanen.*

τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδών en hem dreigend aanziend.

ὑποκάτω ἐμοῦ κατακλίνου leg u beneden mij neer.

ὕψι δ' ἀναθρῴσκων hoog opspringend. ὕψι βιβάντα hoog schrijdende.

Φ

φεῦ, τοῦ ἀνδρός Wel wel, wat een man! φεῦ τῆς σῆς τροφῆς Ach, dat leven van jou.

φὴ κύματα μακρὰ θαλάσσης zoals de lange golven v. d. zee.

X

χαμαί adv. op d. grond.

χθές adv. gisteren = *ἐχθές*.

χωρίς adv. gescheiden, afgezonderd.
praep. c. gen. 1. gescheiden van, zonder, behalve.
2. verschillend van.

Ω

ὦ interj. o! meestal met een vocativus.

ὤ interj. o! uitroep v. smart, verbazing, vreugde.

ὧδε, ὡδέ demonstr. adv. 1. zó, op deze wijze, zózeer.
2. hierheen.

ὦκα *po.* adv. snel, vlug.

ὦν Ion. adv. = *οὖν*, zie aldaar: dus.

ὠόπ interj. roep over h. water: *heila ho.*

ὧς of *ὥς* demonstr. adv. zó; *καὶ ὧς* ook zó wel, toch wel.
οὐδ' ὧς toch niet.

ὡς relat. adv. en conj. 1. *zoals, gelijk.*
2. temporeel: *zodra als.*
3. doordat, hoe, *omdat, dat.*
4. = *ὅπως* *opdat* met subj. of fut. na hoofdtijd, optat. na hist. tijd.
5. met inf.: *om te.*
6. in consecutieve zinnen *zodat* = *ὥστε.*
7. bij comparativi in de betekenis *te . . . om te.*
8. in tijdsbepalingen: *toen.*
9. na een hist. tijd, met optat. (*telkens*) *als.*
10. met causale betekenis *daar.*
11. *bij appositie en participium*: *als, aangezien* om de mening v. h. subject uit te drukken.

hetzelfde met de gen. abs. en van impersonalia de acc. abs.
in vrijer constructie: dat.

12. als beperking: *in aanmerking genomen, voor:*
13. wat, hoe, hoezeer, in uitroepen bij adj. en adv., soms vrijwel overtollig.
14. in wensen: och, dat!

χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων v. d. op aarde wandelende mensen. ὁ δὲ χαμαὶ πέσεν hij viel op de grond.

τὰ γὰρ ἐχθὲς καὶ πρῴην de dingen van gisteren en eergisteren.

χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένῃ aan Helena afzonderlijk. χωρὶς τῶν τε Αἰγυπτίων ἔργων behalve de Aeg. werken.

2. *χωρὶς σοφία ἀνδρείας: wijsheid is verschillend v. moed.*

Ω

Ὦ Ἀχιλεῦ. ὦ πέπον o! mijn beste.

ὤμοι ἐγώ wee mij. ὢ πόποι och, och.

ὧδε σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι mogen zo hun hersenen op d. grond stromen. 2. Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε Hephaistos kom hierheen.

ὣς ἔφατ', ὣς φάτο: zo sprak hij (zij).

ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν maar ik wil haar toch wel teruggeven. οὐδ' ὣς ἑτάρους ἐρρύσατο toch kon hij zijn makkers niet beschermen.

1. *ὡς ἐμοὶ δοκεῖ zoals het mij voorkomt.*
2. *Ἀχιλλεὺς ὡς εἶδε zodra Achilles hem zag.*
3. *ἤδη ἤκουσα, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν ... dat men dat niet moest doen.*
4. *ἀκούσατ' ὡς μάθητε luistert, opdat gij verneemt.*
5. *ὡς ἔπος εἰπεῖν om het in één woord te zeggen.*
6. *τάφρος βαθεῖα ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν . . .; zodat ze niet konden oversteken.*
7. *βραχύτερα ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι te kort om te raken . . . .*
8. *ὡς ἑώρων toen zij (dat) zagen.*
9. *ὡς δὲ εἰς τὴν Μιλησίην ἀφίκοιτο als hij i. het Milesische kwam.*
10. *ὡς οὐδὲν τἄλλα ἐστίν daar de rest niets betekent.*
11. *προσεκύνεον τὸν Δαρεῖον ὡς βασιλέα zij aanbaden D. (daar ze hem) als hun koning (beschouwden); in het fut. met finale bet.: συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν hij neemt C. gevangen om hem te doden; maar ook: ἄσμενοι ὡς διαβησόμενοι opgeruimd, in de mening dat ze gingen oversteken.*

ἐρώτα, ὡς τἀληθῆ ἐροῦντος vraag, daar ik de waarheid zal zeggen.

ὡς ἐμὲ στρατηγήσοντα μηδεὶς λεγέτω laat niemand zeggen, dat ik aanvoerder zal zijn.

12. *φρονεῖ γαρ ὡς γυνὴ μέγα voor een vrouw streeft ze hoog.*
13. *ὡς ἀστεῖος ὁ ἄνθρωπος wat een aardige man! ὑπερφυῶς ὡς ὁμολογῶ ik ben het buitengewoon met je eens.*
14. *ὡς μὴ θάνοι och, moge hij niet sterven!*

15. bij superlativi = *zo — mogelijk*.
16. bij getallen: *ongeveer*.
17. met geheel verbleekte betekenis.

ὡς *praep. c. acc.* naar, bijna altijd v. personen.

ὡσαύτως adv. op de zelfde wijze, evenzo ook ὥς δ' αὔτως.
ὡς εἰ en **ὡσεί** als wanneer, evenals, alsof.
ὥσπερ versterking v. ὡς 1. juist als. 2. alsof.
Zo ook ὡσπερεί en ὡσπερανεί.
3. met participia etc. even als ὡς, zie aldaar no. 11.
ὥστε adv. 1. evenals.
2. redegevend, evenals ὡς bij participia en apposities. Zie no. 11.

3. verreweg het meest = *en dus, zodat*, c. *inf*. of *acc. c. inf.* = een waarschijnlijk gevolg, *c. ind.* een werkelijk gevolg.

4. met compar. en ἤ = te . . . *om*. cf. ὡς no. 7.
5. onder voorwaarde van (Lat. ita . . . ut).

15. ὡ ς ῥᾷστα, ὡς τάχιστα *zo gemakkelijk, zo vlug mogelijk.*

16. ὡς ἑκατόν.

17. ὡ ς ἀληθῶς *waarlijk, inderdaad.*

αἰεὶ γὰρ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡ ς τὸν ὁμοῖον (*énige voorbeeld bij Hom.*) *want de godheid brengt altijd gelijk b ij gelijk.* ὡ ς τὴν Μίλητον *naar Milete.*

ὡσαύτως πευσόμενος: *om o p d e z e l f d e w ij z e te informeren.*

ὡ ς εἴ τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ *z o a l s een vader zijn zoon liefheeft.*

1. σὸν δὲ πλεῖον δέπας ἕστηκεν ὥσπερ ἐμοί *voor u staat een volle beker j u i s t a l s voor mij.*
 3. ὥςπερ ἐπιτεταγμένον *a l s w a r e het opgelegd.*

1. οἰκουροῦσιν ὥστε παρθένοι *zij blijven thuis a l s meisjes.*

2. ἐξήρπαξε ῥεῖα ὥστε θεός *zij rukte hem gemakkelijk weg, d a a r ze een godin was.*

3. βέβηκεν ὥστε ἔξεστι φωνεῖν *hij is weg, en dus kunnen wij spreken.* ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν *zodat ook de vijanden het k o n d e n (of m o e s t e n) horen.* ὥςτε- ... ἤκουον *z o d a t ze het h o o r d e n.*

4. νεώτεροι ἢ ὥστε εἰδέναι *t e j o n g o m het te weten.*

5. παραδοῦναι Ἀθηναίοις ὥστε βουλεῦσαι ὅ τι ἂν ἐκείνοις δοκῇ . . . *overgeven a. d. Atheners o p v o o r w a a r d e dat die beslisten wat zij goedvonden.*

LIJST VAN AFKORTINGEN.

Voorafgaande woorden zijn in de herhaling dikwijls alleen door hun eerste letter aangegeven; vooral is dat gebeurd met de toepassing der partikels van de linker bladzijden in de voorbeelden op de rechter bladzijden, bv.

(l.) **ἀμφί** (r.) *μάχεσθαι ἀ. πίδακος*

(l.) **σήμερον** (r.) *παύσωμεν πόλεμον σ.*

Verder zijn de volgende afkortingen gebruikt:

a.	=	aan
adv.	=	adverbium
abl.	=	ablativus
abs	=	absolutus
ald.	=	aldaar
afh.	=	afhankelijk
antw.	=	antwoord
aor.	=	aoristus (i)
appos.	=	appositie
Att.	=	Attisch
b.	=	bij
bep.	=	bepaald
betr.	=	betrekking
		betreffend
bv.	=	bijvoorbeeld
c	=	cum
cf	=	conferatur
		(men vergelijke)
comp.	=	comparativus
concess.	=	concessief (ieve)
cond.	=	conditionalis
conj.	=	conjunctie
conson.	=	consonant
constr.	=	constructie
d.	=	dat
d.	=	de, der, den
d.	=	door
decl.	=	declarandi
dem.	=	demonstratief (ieve)
derg.	=	dergelijke
e	=	en, een
encl.	=	enclitisch
f.	=	finitum
gen.	=	genitivus
geneesk.	=	geneeskunde
gerund.	=	gerundium
		gerundivum
Gr.	=	Griek (en)
h.	=	het
Her (od.)	=	Herodotus
hist.	=	historisch
Hom (er.)	=	Homerus
hoofdz.	=	hoofdzin
i.	=	in
imperf.	=	imperfectum
ind (ic).	=	indicativus
inf.	=	infinitivus
interj.	=	interjectie
intrans.	=	intransitief
Ion.	=	Ionisch
irreal.	=	irrealis
L.	=	Latijn
m.	=	met, mens
n.	=	naar
N. T.	=	Nieuwe Testament
nl.	=	namelijk
onbep.	=	onbepaald
onmog.	=	onmogelijk
ontkenn.	=	ontkenning, ontkennend
onvert.	=	onvertaald
onverv.	=	onvervulbaar
opt.	=	optativus
opz.	=	opzichten
or.	=	oratio
overdr.	=	overdrachtelijk
part.	=	participium
po.	=	poëtisch
praep.	=	praepositie
pron.	=	pronomen
pro.	=	proza
rel.	=	relatief (ieve)
sent.	=	sentiendi
sp.	=	spiritus
subj.	=	subjunctivus
subst.	=	substantief
syn.	=	synoniem.
t.	=	ter
tegenw.	=	tegenwoordig
toek.	=	toekomend
tijdsbep.	=	tijdsbepaling
τ.	=	verschillende vormen v. h. Griekse lidwoord
uitdruk.	=	uitdrukking
v.	=	van
vba.	=	verba
vervulb.	=	vervulbaar
voc.	=	vocaal
voorafg.	=	voorafgaand
vraagpart.	=	vraagpartikel
vr.	=	vrouwelijk
w.	=	waarlijk
w.	=	wat
w.	=	wetten
ww.	=	werkwoorden
zeldz.	=	zeldzaam
z.	=	zijn
Z.	=	Zeus
Z.W.	=	Zuid Westen Wind.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

De gebruiker van deze lijst wordt er opmerkzaam op gemaakt, dat aangezien de voorbeelden op de rechtse blz. uit de schrijvers zelf genomen zijn, er meermalen Ionische of poëtische vormen in voorkomen, in plaats van de overeenkomstige Attische, hoewel dat met de toepassing van het voorbeeld niet te maken heeft, bv. blz. 7 ἀντὶ ἱκέταο, vb. v. ἀντί; ook andere naamvallen dan de nominativus, ofschoon zulk een naamval door het korte fragment zelf dikwijls niet verklaard wordt, bv. blz. 11 μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν als vb. v. δή.

blz. 2 reg. 6 achter utinam, vul in: *wenspartikel.*
,, ,, ,, 8 vul in vóór *ὤφε(ι)λον met*, en er achter: *c. infin.*
,, 3 ,, 4 lees i. pl. v.: de eerste: *de beste.*
,, 4 ,, 13 en 12 v. onderen lees: poëzie en proza, beide *cursief.*
,, 5 ,, 11 lees spiritus en accent op *ἄν.*
,, 6 ,, 2 v. onderen **ἀτέρ** lees **ἀτάρ**.
,, 7 ,, 18 *ἀπο*, lees *ἀπό.*
,, 8 ,, 6 *αὐ* lees *αὖ.*
,, 9 vul in achter regel 17 als voorbeeld bij *αὔριον: σπουδαῖα εἰς αὔριον: ernstige zaken tot morgen.*
,, 9 2e regel van onderen *ἀ. ἀπαλοιᾶν*, lees liever voluit *ἄχρις.*
,, 13 reg. 16 *βάρβαρον* lees *βαρβάρων.*
,, 15 reg. 11 v. onderen *ορῶν*, lees *ὁρῶν.*
,, 16 na reg. 22 vul in: *ἐμποδών* voor de voeten, in de weg, hinderlijk.
,, 17 na reg. 12 *κτείνειν πάντα τὸν ἐμποδὼν γενόμενον* ieder doden die in de weg komt (en dus hinderlijk is).
,, 18 *ἐπεί* aan het eind: Er zijn enige gevallen waar *ἐπεί* schijnt vertaald te *moeten* worden door hoewel, ofschoon; toch zijn ze meestal wel met *want*, *omdat* te verklaren, bv. Pl. Apol. pg. 19 E: *οὐδέ γ' εἴ τινος ἀκηκόατε ὡς ἐγὼ | παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές. ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους* etc. en als gij van iemand gehoord hebt dat ik het op mij neem de mensen te onderrichten voor geld dan is dat ook niet waar. *Hoewel* dit ook mij altans een mooi ding lijkt, als iemand in staat zou zijn etc. *Hoewel* is zeker

logisch maar in verband met het gehele karakter van *ἐπεί* lijkt beter de vertaling: *want* dit lijkt ook mij ten minste een mooi ding — met daarbij verzwegen: *ik zou het ook wel doen, als ik het maar kon.* Er zijn nog enige andere plaatsen van deze aard bij Plato, bv. Prot. 335 C: *νῦν δὲ ἐπειδὴ οὐκ ἐθέλεις, καὶ ἐμοί τις ἀσχολία ἐστὶν . . . . ἐλθεῖν γάρ ποί με δεῖ — εἶμι. ἐπεὶ καὶ ταῦτ' ἂν ἴσως οὐκ ἀηδῶς σου ἤκουον.* Hier lijkt haast geen andere vertaling mogelijk dan: *hoewel* ik dat ook misschien niet ongaarne van u zou horen. Maar toch ook *want* is mogelijk als men er *anders* bij denkt „ik heb geen tijd en dáárom ga ik heen; *want* (*anders*) zou ik dat toch ook misschien niet ongaarne van u horen" even als in het gewone irrealis voorbeeld *οὐ λέγεις τοῦτο· ἡμάρτανες γὰρ ἄν* gij zegt dit niet: *anders* zoudt gij u vergissen.

Misschien zijn al die voorbeelden van *ἐπεί* toch wel causaal met een aposiopese te verklaren.

blz. 29 reg. 21 *κατ ἐνιαυτόν* lees *κατ' ἐν.* etc.

„ 29 reg. 6 van onderen *κ.* lees volledig *καταντικρύ.*

„ 41 10 regels v. onderen *οὐ μάλ' ἀκαχοίμην* lees: *οὔ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην. zelfs over zijn dood zou ik zoveel verdriet niet hebben.*

„ 41 reg. 2 v. onderen *οὐκ* lees *οὔ.*
